

veac nou

ORGANUL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XIV Nr. 692

VINERI 20 Iunie 1958

12 PAGINI, 1 LEU

PE VECI IMPREUNA!

„Prietenii și frații în lupta comună — astfel vom rămâne mereu!”

Aceste cuvinte, izvorite din adâncul inimii, au răsunat în zilele acestei săptămâni la Galați și Focșani, la Brăila și Iași, în toate localitățile de unde eșaloane ale trupelor sovietice care au staționat vremelnice pe teritoriul țării noastre s-au îndreptat spre patrie. Pretutindeni, oamenii muncii și-au luat rămas bun de la vitejii ostași și ofițeri sovietici cu un sentiment de adâncă prietenie și de stimă. În decursul acestor ani, între ostașii sovietici și populația țării noastre s-au înfiripat trainice legături prietenești, care s-au manifestat puternic cu prilejul despărțirii.

Întîlnirile de rămas bun și mitingurile ce au avut loc în aceste zile s-au transformat pretutindeni în călduroase manifestări ale prieteniei indestructibile romino-sovietice. Aducînd un omagiu de prietenie și recunoștință ostașilor sovietici care se întorc în patrie, poporul român își exprimă dragostea și recunoștința față de poporul sovietic, hotărîrea fermă de a întări permanent prietenia, colaborarea și alianța cu Uniunea Sovietică și cu toate țările din marele lagăr al socialismului.

Prin amploarea și semnificațiile lor, aceste manifestări depășesc sfera relațiilor dintre cele două state, unite prin trainice legături de prietenie și prin comunitatea de idealuri și preocupări pașnice, avînd totodată o mare însemnătate internațională. După cum se știe, la constătuirea de la Moscova a Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia, a fost aprobată hotărîrea guvernului sovietic, luată de comun acord cu guvernul Republicii Populare Romine, privitoare la retragerea trupelor sovietice din R. P. Ro-

mină. Retragerea tuturor trupelor sovietice din România și a unei divizii din Ungaria, reducerea efectivului forțelor armate ale țărilor lagărului socialist cu încă 419.000 de oameni, constituie un nou aport concret al statelor socialiste la slăbirea încordărilor internaționale, la întărirea păcii în lumea întreagă. Aceste hotărîri arată din nou lumii întregi că între vorbele și faptele guvernelor statelor socialiste există o unitate deplină. Din nou opinia publică mondială are putința să judece în lumina faptelor poziția fiecărui guvern față de problema cea mai arzătoare a zilelor noastre — problema apărării nației. Căci în timp ce țările lagărului socialist în frunte cu U.R.S.S. adoptă noi măsuri menite să contribuie la destinderea încordărilor internaționale, puterile occidentale și în primul rînd guvernul S.U.A., perseverează în politica falimentară a războiului rece, continuă cursa înarmărilor și a experiențelor atomice, tergiversează în fel și chip organizarea conferinței la nivel înalt.

În această situație, adoptînd noi măsuri în direcția lichidării încordărilor internaționale, guvernele statelor socialiste trebuie să manifeste luciditate și simț de răspundere pentru securitatea țărilor lor. Împreună cu celelalte popoare ale lagărului socialist, poporul român este hotărît să continue acțiunile menite să slăbească încordarea internațională, avînd în același timp în vedere că în condițiile politicii agresive a imperialismului este necesară întărirea organizației Tratatului de la Varșovia, puternic instrument de apărare a securității țărilor socialiste, pavăză de nădejde a păcii.

VEAC NOU

„Bună dimineața, Moscova!”

Socialismul și tehnica modernă

Înainte de Marea Revoluție Socialistă, productivitatea muncii era în Rusia mult rămasă în urmă față de Statele Unite, Anglia și Franța. Construirea socialismului a determinat, însă, un asemenea avînt în creșterea forței productive a muncii omenestii încît, într-o perioadă istorică extrem de scurtă, raportul acesta a putut să fie schimbat în mod radical. În comparație cu anul 1913 (= 100), nivelul productivității ajunsese în 1956 la 224% în S.U.A., 138% în Anglia și 184% în Franța, în timp ce în U.R.S.S. crescuse de aproximativ 8-9 ori. Uniunea Sovietică ocupă astăzi primul loc în lume în ceea ce privește ritmul de creștere a productivității muncii, a depășit — datorită acestui fapt — nivelul Angliei și Franței și reduce sistematic decalajul care o separa înainte de S.U.A.

Atunci cînd este cunoscut rolul hotărîtor pe care îl are nivelul productivității muncii în victoria unei orînduiri noi asupra celei vechi, faptul citat devine unul din cele mai semnificative pen-

tru desfășurarea marii întreceri dintre socialism și capitalism. Nu ne vom ocupa aici de toate variatele împrejurări care determină forța productivă a muncii, pentru a explica procesul menționat; există însă un aspect care reține în mod firesc atenția opiniei publice mondiale, dată fiind importanța pe care o dobîndește în condițiile tehnicii contemporane. Avem în vedere gradul de dezvoltare a științei și al aplicabilității ei tehnologice, care reprezintă astăzi terenul unuia din cele mai concludente demonstrații ale superiorității socialismului. În această ordine de idei, cercetările din cadrul Anului geografic internațional și lansarea sateliților artificiali ai pămîntului au stat în ultimul an pe primul plan al interesului public. Superioritatea științei sovietice în acest domeniu este atât de netă, încît pînă și adversarii socialismului au fost nevoiți s-o recunoască. Recunoscînd o stare de fapt într-un domeniu anumit al științei și tehnicii, partizanii capitalismului nu sînt dispuși, însă, nici să explice cauzele

acestei stări, nici să remarcă tendințe de generalizare a fenomenului.

În presa din Occident, se vorbește, de pildă, despre neajunsurile pe care le creează lumii capitaliste ignorarea rezultatelor pe care le obțin oamenii de știință sovietici. Congresul american a organizat chiar o anchetă asupra organizării și distribuției învățămîntelor științifice către diversele centre de cercetare și către industriile interesate. Rezultatele anchetei au fost comentate cu apărindere, lucru explicabil, date fiind lipsurile constatate. Un exemplu mi se pare cu deosebire caracteristic: mai multe întreprinderi industriale din S.U.A. au finanțat timp de cinci ani cercetări pentru rezolvarea unei probleme tehnice privind anumite circuite electrice; după 5 ani, timp

Costin Murgescu

(continuare în pag. 10-a)

Tineretea lui Gladkov

La a 75-a aniversare a nașterii, și sărbătorim tinerețea. Nu-i a frază fastivă, nici a figură de stil, nici un paradox. Gladkov aparține aceleora care au găsit răspunsul la una din crucialele întrebări ale existenței. Fausticenele întrebări, repetate în diferite moduri de toate timpurile, Gladkov i-a găsit răspunsul în totală dăruire în lupta pentru tinerețea omenirii.

Și-a făcut din ocupația condeului o armă și și-a închinat-o încă de la ultimii ani ai secolului trecut, mereu, permanent, neobosit, clasei în care a descoperit vitalitatea, vigoarea și energia creatoare a viitorului. Războaiele clasei pentru comunism, au devenit propriile-i bătălii, izbăvindu-l de o copilărie și o tinerețe prin cherhanțele Volgăi și exploatarea agricolă din Caucaz, de o profundă cunoaștere a suferinței poporului ca muncitor tipograf sau învățător, de anii deportării în Siberia pentru activitatea revoluționară desfășurată

la Tbilisi, de muncă plină de lipsuri și entuziasm la fabrica de ciment din Novorosiisk, de luptă concretă, cu arma în mână, în rândurile Armatei Roșii pentru apărarea tinerei puteri sovietice.

Ca și a pretenului și învățătorului său Gorki, viața lui Gladkov este viața clasei muncitoare ruse care luptă, izbîndește și pune temelii de ciment ale noii sale orînduirii. Opera sa este viața clasei. Astfel, din această organică oază se naște povestirea despre războiul civil

„Căminul de foc” (1923), romanul anilor grei și plini de întrebări ai nep-ului. „Cu singela inimă” (1926), sau „Soarele bea” (1927). Dar opera care îl consacra, situându-l în primele rînduri ale scriitorilor sovietici este răspunsul la marea cerință a vremii de a zugrăvi eroismul muncii de construcție a socialismului și chipul luminos al organizatorului, conducătorului și însușitorului acestei construcții: comunistul. „Cimentul” este prima operă viabilă care răspunde acestei mărețe sarcini, iar Gleb Ciomalov chipul primului comu-

nist — constructor cu o viață complexă, plină de frământări omenești, dar dăruit cu trup și suflet, pasionat și abnegant construcției socialiste. Lăcătușul Gleb Ciomalov întors de pe fronturile războiului civil se aruncă în luptă împotriva decăderii fabricii și a oamenilor.

Caracterul ofensiv al comunismului, devine, și în cele mai dramatice situații, o trăsătură fundamentală a creației lui Gladkov. Ea există puternică și în romanul „Energia” (1932—38) axat pe aceeași temă a reconstrucției dar la o nouă etapă, cu optica întoarsă spre lupta pentru însușirea unei tehnici înaintate: o nouă sarcină concretă, pusă în fața poporului de partid. Ea trece ca un fir roșu și prin povestirea „Jurămîntul” (1944), impozanta frescă a eroismului oamenilor sovietici din timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

Scrierea cărților autobiografice „Poveste despre copilărie” sau a „Volnizei” este motivată succint de către scriitor: „Cred că generația tinăra va înțelege că libertatea și norocul ei îl reprezintă realizarea gândurilor și năzuințelor atitor părinți, care au avut de trecut o grea cale de luptă împotriva exploatareii, oprîmării și lipsei de drepturi, luptă dusă în numele victoriei idealului comunist și a înălțării omului creator”.

Educația tinerei generații — iată noua sarcină concretă căreia își dedică Gladkov operele ultimilor ani. O sarcină concretă a partidului — ca toate celelalte pe care scriitorul și le-a însușit și a făcut din îndeplinirea lor scopul vieții. În aceasta constă secretul vigoarei și tinereții lui spirituale.

T. G. Maiorescu

La sesiunea teatrologilor sovietici

La sfîrșitul lunii trecute a avut loc la Moscova o sesiune științifică în legătură cu problemele teatrologiei la care am participat, din partea Institutului de Istoria Artei al Academiei R.P.R. în urma invitației ce ne-a fost adresată. Această sesiune, convocată de către Institutul de Istoria Artei al Academiei de Științe a U.R.S.S. și de Asociația oamenilor de teatru, a analizat activitatea din ultimii 40 de ani în domeniul studiilor în U.R.S.S. a istoriei teatrului național și teatrului universal. La baza sesiunii științifice au stat patru referate ample privind problemele dezvoltării istoriei teatrului rus și sovietic, a istoriei teatrului popoarelor U.R.S.S., a științei teatrale sovietice despre teatrul rus pre-revoluționar și a științei teatrale sovietice despre istoria teatrului universal.

Reprezentanții țărilor străine invitați la această sesiune au făcut și ei comunicări privind cercetările de istoria teatrului în țările respective. În acest sens a fost făcută și comunicarea noastră despre „Stadiul cercetărilor de istoria teatrului în R.P.R.”.

În unanimitate, participanții la sesiune au relevat faptul că materialismul istoric a devenit baza imuabilă a teatrologiei sovietice, care din primii ani ai existenței sale a luptat împotriva obiectivismului burghez, împotriva revizionismului, a sociologismului vulgar, a atitudinii nihiliste față de moștenirea clasică și împotriva manifestărilor de formalism și estetism.

Referatul asupra dezvoltării științei teatrale sovietice a arătat de altfel că înseși începuturile constituirii unei științe teatrale sovietice se caracterizează prin atitudinea împotriva sociologismului vulgar și empirismului, împotriva influenței teatrului proletcultist asupra criticilor și istoricilor de teatru.

Referindu-se la sarcinile actuale ale istoriei teatrului sovietic, sesiunea a arătat necesitatea unor cercetări în domeniul problemelor esteticii teatrale

ca și elaborarea unui stadiu despre formarea metodei realismului socialist atât în literatura dramatică cit și în ceea ce privește arta scenică.

Aceasta este una din problemele fundamentale ale teatrologiei sovietice contemporane, deoarece ea se leagă direct de studierea sistemului lui Stanislavski, sistem discutat în

ultimii ani în rîndurile teatrologilor sovietici. Referatul asupra dezvoltării actuale a științei teatrale sovietice a luat o poziție hotărîtoare împotriva tendințelor revizioniste manifestate în discutarea sistemului lui Stanislavski, precizînd că: „denaturarea operei și importanței lui Stanislavski, înseamnă desfigurarea teatrului sovietic”.

Rezoluția sesiunii arată de asemenea că „Îndrumările generale ale partidului privind lupta împotriva dogmatismului și în special împotriva celui mai mare pericol de astăzi, revizionismul, se referă în întregime și la teatrologie”.

Participanții la sesiunea științifică au considerat ca problemă de primă importanță pentru teatrologia sovietică elucidarea problemelor realismului socialist și prezentarea varietății creației oamenilor de teatru în cadrul unei metode unice de creație pentru întreaga artă sovietică.

În ceea ce privește orientarea lucrărilor de istoria teatrului rus sau european, sesiunea a recomandat adoptarea unui istorism autentic în sensul cercetării legăturilor artei teatrale profesionale actuale cu treptele de dezvoltare anterioare a culturii teatrale respective și a legăturilor reciproce cu teatrele altor națiuni. În cadrul sesiunii a fost discutată problema însușirii critice a moștenirii clasice, a relației dintre tradiție și inovație, afirmîndu-se necesitatea studierii moștenirii clasice pe baza unui material istoric concret, pe baza respectării faptului istoric. Referatul închinat acestei probleme a combătut tendința de adaptare a faptelor istorice la unele construcții premeditate sau explicarea economico-socială a istoriei teatrului, precizînd, însă, în același timp că o enunțare cu adevărat obiectivă a istoriei teatrului este de neconceput fără sublinierea contradicțiilor din procesul de dezvoltare a artei teatrale și fără arătarea luptei reale dintre tendințele progresiste și cele reacționare.

În general sesiunea a apreciat că teatrologii sovietici au toate condițiile pentru a trece la elaborarea unor lucrări științifice capitale ca „Istoria teatrului în U.R.S.S.”, care să cuprindă arta teatrală a poporului rus și a tuturor popoarelor din U.R.S.S.

Printre măsurile practice mai importante adoptate de sesiune trebuie amintite: lărgirea rețelei de instituții teatrologice, întărirea cu noi colaboratori a institutelor existente.

La sfîrșitul sesiunii științifice a avut loc ședința de constituire a comitetului de inițiativă pentru înființarea „Comisiei internaționale a istoricilor de teatru din Europa orientală”. De asemenea se prevede organizarea unui schimb permanent de conferințari și lucrări de specialitate.

Simion Alterescu

UN ROMAN DESPRE PLANETA MARTE

„Sînt sigur că nu vor trece mulți ani, și sute de nave aeriene vor brăzda spațiul sideral”.

Aceste cuvinte, rostite de inginerul sovietic Los înainte de decolarea astronavei ce avea să-l ducă în planeta Marte, le putem găsi la începutul cunoscutului roman „Aelita”, scris de Alexei Tolstoi acum 36 de ani. Astăzi, după lansarea celor trei sateliți artificiali sovietici, aceste cuvinte au în noi un răsunet special, dobîndesc legitimitatea pe care faptele le acordă previziunilor îndrăznețe.

Pasionanta acțiune a romanului „Aelita” gravitează în jurul aventurilor pe care inginerul Los și tovarășul său de călătorie, ostașul roșu Gusev, le-au trăit printre marșieni. Fiecare dintre acești doi eroi reprezintă un tip distinct de umanitate: Los este savantul individualist, dezgustat de viața terestră (din pricina morții iubitei) și care încearcă să-și aline durerea evadînd din sine însuși într-o lume necunoscută; dimpotrivă, pe Gusev care, în timpul războiului civil, comandase vitejește o divizie de cavalerie, ceea ce îl mină spre o altă planetă este nepotolita lui sete de luptă, de cunoaștere, de a purta tot mai departe triumfătoare solie a revoluției socialiste.

Acolo, pe Marte, ei descoperă o umanitate dășul de asemănătoare celei pămîntesc: există orașe cu uzine și muncitori, există o tehnică în unele privințe mai dezvoltată decît aceea de pe pămînt.

Ați! Los cit și Gusev aduc pe Marte un mesaj pămîntesc: cel dintîi crede în puterea dragostei, în puterea unei iubiri curate, pătimeșe, dar individuale și, prin aceasta, limitate; cel de-al doilea crede în ceva mai înalt și mai cuprinzător, în iubirea socială, în dreptul la fericire al celor mulți. Și unul și altul vor acționa în sensul idealului lor. Los o va face pe ginușă fecioară Aelita să cunoască iubirea de care n-aurise decît în legendele copilăriei sale. Gusev se va pune în fruntea muncitorilor marșieni, în clipa cînd aceștia se vor răzvrăti împotriva lui Tuskub care, socotînd că viața se apropie de sfîrșit pe planetă și nevoind să

recurgă la ajutorul pămîntenilor, plănuia să înrobească cu totul poporul pentru ca astfel citiva aleși să-și trăiască fesi-ciși sfîrșitul.

Nu vom spune cum a evoluat pînă la urmă captivanta acțiune a romanului, spre a nu răpi cititorilor plăcerea ineditului. Ceea ce dorim însă să menționăm este faptul că, pentru Alexei Tolstoi, cele două mesaje ale eroilor săi, au avut o profundă și emoționantă semnificație autobiografică.

În anii 1921—1922 cînd scria „Aelita”, marele scriitor se afla încă departe de patrie, în emigratie. Cele două idealuri, de care am pomenit, se mai înfruntau în sufletul său, deși cu intensități inegale, căci — după cum se vede limpede din roman — cauza pentru care lupta Gusev era cea dreaptă, cea puternică și hărăzită victoriei. Cu toate deosebirile dintre ei, cei doi eroi aveau ceva comun, un imens dor de țara pe care o părăsiseră și acest profund sentiment patriotic era de fapt lucrul cel mai de preț sădit de autor în paginile cărții.

Pentru prima dată în opera scriitorului apare un personaj atât de interesant ca Gusev, luptătorul Revoluției din Octombrie și al războiului civil. Și deși — după cum arată V. Scerbina — „în chipul lui Gusev sînt întrupate doar forțele spontane ale revoluției” acest ostaș roșu rămîne viu în memoria noastră Urzorul viguros și popular, nezdruincinat încredere în revoluția socialistă, optimismul cloocitor, bănătatea și vitejia lui, sinceritatea-i de om simplu, prudența și înțelepciunea lui de luptător social toate acestea fac de neuitat apariția acestui admirabil Alexei Ivanovici Gusev.

Editura „Cartea Rusă” a făcut o bună alegere încredințînd scriitorului Radu Tudoran și traducătorului Andrei Ivanovski transpunerea în românește a romanului.

Nepotrivită este în schimb coperta semnată de Condacci; deși coloristic este agreabilă, conținutul ei n-are totuși nici o legătură cu romanul.

Adrian Rogoz

S. Burgunker: ilustrație la povestea populară „Katifa Terdsely” — gravură în lemn.

Veac nou
Organ al Consiliului
General A.R.L.U.S.
Apare săptămînal
Redacția și administrația: București,
Str. Ion Ghica, 5—7
Telefon 3.03.10
Abonamente se fac
pe 1, 3, 6 și 12 luni.

MEREU PRIETENI!

Ostașii sovietici au fost petrecuți cu cele mai frumoase flori — florile prieteniei

În orașe și sate, populația noastră își ia rămas bun de la ostașii sovietici care se înapoiază în patrie.

Scriind cuvintele acestea, revăd în minte grandioasa manifestare care a avut loc duminică la Galați, revăd scenele asemănătoare, profund emoționante care s-au petrecut la Iași, Focșani, Brăila, Rîmnicul-Sărat.

Un întreg capital de istorie cuprind aceste cuvinte. Acum, când ostașii sovietici se întorc în patrie, poporul român evocă cu emoție acele zile istorice din primăvara și vara anului 1944, când armata sovietică, biruind în lupte crâncene hoardele fasciste, a pășit pe pământul patriei noastre aducând eliberarea și zorile unei vieți noi. Va putea uita oare vreo dată poporul român că datorită victoriei armatei sovietice, forțele patriotice populare, conduse de Partidul Comunist Român, au înfrânt insurecția armată de la 23 August 1944, începutul revoluției populare care a făcut din poporul nostru un popor liber, stăpîn pe soarta sa, constructor al unei vieți noi, socialiste? Ne muritoare va fi amintirea bravilor fii ai țării sovietice care și-au jertfit viața pentru libertatea patriei noastre.

Vor uita oare vreo dată militarii români care au luptat pe frontul antihitlerist felul în care ostașii sovietici au împărțit cu ei frățeste adăpostul, rația cazonă de hrană? Lupta comună, singele vărsat de ostașii români și sovietici pe cimpurile de bătălie din Ardeal, Ungaria, Cehoslovacia, au cimentat pentru totdeauna frăția de arme româno-sovietică, prietenia tradițională dintre poporul nostru și popoarele Uniunii Sovietice.

După ce fumul bătăliilor s-a risipit limpezind zărilor, această prietenie a înflorit, căpătînd sensuri noi. Între țara noastră și Uniunea Sovietică s-au stabilit strînse relații de prietenie și colaborare, relații de tip nou, bazate pe principiile internaționalismului proletar, iar ajutorul multilateral, frățesc, acordat de statul sovietic a avut o importanță covârșitoare pentru dezvoltarea liberă și independentă a patriei noastre.

Toate acestea sînt fapte care unesc popoarele noastre și care și găsesc expresie în emoționantele întâlniri de rămas bun care au loc în orașe și sate.

„Poarta prieteniei“

„Cînd armata sovietică a pășit pentru prima dată în Galați, orașul cu străvechi tradiții muncitorești revoluționare singera sub loviturile grele pe care i le-au dat hoardele fasciste în retragere. Familii întregi rămăseseră fără adăpost.

Cu prețul vieții lor, soldații și ofițerii din armata eliberatoare au deminat atunci zeci de clădiri, salvînd de la moarte copii, femei, bătrîni. Destinul acestui oraș — ca și al altor atîtora — s-a legat atunci strîns de eroismul și profunda umanitate de care au dat dovadă ostașii sovietici.

De-a lungul anilor sentimentele de prietenie ale locuitorilor s-au întărit și mai mult datorită comportării corecte și demne, datorită atitudinii frățești pe care au avut-o ostașii sovietici.

Întoarcerea trupelor sovietice în patrie a prilejuit la Galați

numeroase întâlniri și manifestații de rămas bun.

Peste o mie de familii sovietice și românești au participat la întâlnirea prietenească ce a avut loc în sala cinematografului „Mihail Eminescu“. Vorbînd cu acest prilej, muncitorul Ion Barbădeal de la uzina „Cristea Nicolae“ a spus prin-

teții din Galați, soțiile ofițerilor sovietici și ale celor români s-au întâlnit la rîndul lor, pentru a-și lua rămas bun.

„Primele eșaloane au plecat din Galați duminică. O imensă mulțime de oameni s-au adunat pe stadionul „Portul roșu“ din localitate pentru a lua parte la mitingul organizat cu acest

trupelor sovietice, au sosit la Galați tovarășii: Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Leontin Sălăjan, Atanase Joja, Avram Bucur, Ion Cozma, Octav Livezeanu, Carol Loncear, Ioan Șerb, Dionisie Ionescu. A fost de asemenea prezent A. A. Epișev, ambasadorul Uniunii Sovietice la București. În tribuna special

propriile mâini... „Sîntem prieteni și frați în lupta noastră comună și astfel vom fi mereu...“

Vorbînd în numele ostașilor sovietici aflați pe teritoriul țării noastre, generalul-maior A. G. Drujkov s-a adresat participanților la miting cu următoarele cuvinte: „Puteți fi convinși că aveți în poporul sovietic și în armata sa aliații cei mai credincioși și de nădejde, prieteni devotați, gata întotdeauna să-și îndeplinească datoria internaționalistă“.

Muncitorul fruntaș Constantin Chicoș a adus militarii sovietici salutul muncitorimii gălățene. În cuvinte simple el a exprimat recunoștința fierbîntă a locuitorilor orașului Galați — „poartă a prieteniei“ prin care vin din U.R.S.S. trenuri întregi încărcate cu diferite mărfuri și materii prime necesare industriei noastre — față de cei care le-au adus libertatea și fericirea.

„De-a lungul străzilor care duc spre gară, ca și de-a lungul căii ferate, mii de oameni așteptau să-și revadă prietenii, tovarășii de arme, pe fiii popoului sovietic. Iar pe peron, în fața vagoanelor în care se aflau ostașii primului eșalon ce se înapoia în patrie, s-au făcut pînă în ultima clipă schimb de adrese, de țigări, de cadouri. Pionierii au oferit în dar cravate roșii ostașilor sovietici, care-și ascundeau cu greu emoția despărțirii.

Talazul mulțimii a însoțit trenul pînă cînd acesta a luat viteză. Și cînd oamenii n-au mai putut ține pasul, au continuat să dea grai simțămîntelor cu ajutorul băștelor și al florilor pe care le-au fluturat minute la șir.

...și în alte orașe

Dar Galați n-a fost singurul oraș în care au avut loc asemenea manifestații de prietenie. Mitinguri grandioase au avut loc și la Iași, Brăila, Focșani, Rîmnicul-Sărat.

În aceeași zi, pe străzile orașelor Brăila, Focșani hore și sirbe au atras în cercul lor soldați și ofițeri sovietici și români, muncitorii, intelectuali, elevi. Mii și mii de oameni au venit să-și ia rămas bun de la ostașii de care-i leagă atîtea amintiri. Printre cei prezenți în gara Focșani se aflau și țărani cărora ostașii sovietici le-au ajutat să stringă recolta de pe cîmp. Iar în clipele despărțirii focșănenii au mai evocat încă o dată zilele grele ale retragerii hitleriste, cînd trupele sovietice, chiar în momentul intrării în Focșani, au stins incendiul provocat de fasciști la un depozit de alimente.

În ziua plecării primelor eșaloane, din gara Iași pînă în gara Socola, pe o distanță de cîțiva kilometri, mii de oameni înșirați de-a lungul liniei ferate au salutat cu căldură pe ostașii sovietici. La punctul de frontieră Ungheni, trenul militar sovietic a fost întâmpinat de țărani muncitori din comunele învecinate care au făcut ostașilor sovietici o puternică manifestație de prietenie frățească.

I. Cristea

„Drum bun, iubiți frați sovietici!“

tre altele: „Noi am simțit din plin și la tot pasul ajutorul frățesc al Uniunii Sovietice. Uzina noastră a avut asigurată materia primă din U.R.S.S., a primit un sprijin multilateral, ceea ce a contribuit la transformarea ei într-o întreprindere modernă“.

În aceeași seară colectivul fabricii IPROFIL „Dunărea“ a dat o masă prietenească în cinstea celor două unități sovietice de școli auto cu care a fost tot timpul în strînse relații de în-ter-ajutorare.

Pionierii români și cei sovie-

teții din Galați, soțiile ofițerilor sovietici și ale celor români s-au întâlnit la rîndul lor, pentru a-și lua rămas bun.

„Primele eșaloane au plecat din Galați duminică. O imensă mulțime de oameni s-au adunat pe stadionul „Portul roșu“ din localitate pentru a lua parte la mitingul organizat cu acest

trupelor sovietice, au sosit la Galați tovarășii: Chivu Stoica, Gheorghe Apostol, Leontin Sălăjan, Atanase Joja, Avram Bucur, Ion Cozma, Octav Livezeanu, Carol Loncear, Ioan Șerb, Dionisie Ionescu. A fost de asemenea prezent A. A. Epișev, ambasadorul Uniunii Sovietice la București. În tribuna special

propriile mâini... „Sîntem prieteni și frați în lupta noastră comună și astfel vom fi mereu...“

Vorbînd în numele ostașilor sovietici aflați pe teritoriul țării noastre, generalul-maior A. G. Drujkov s-a adresat participanților la miting cu următoarele cuvinte: „Puteți fi convinși că aveți în poporul sovietic și în armata sa aliații cei mai credincioși și de nădejde, prieteni devotați, gata întotdeauna să-și îndeplinească datoria internaționalistă“.

ȘCOALA

MEDIE

DE 10 SAU 11 ANI ?

În presa sovietică de specialitate apar în ultima vreme numeroase articole în care se expun păreri, se fac sugestii și propuneri cu privire la reorganizarea școlii sovietice, pentru ca ea să corespundă cât mai bine mărețelor sarcini de construire a societății comuniste.

Într-un număr recent al ziarului „Izvestia”, N. Dolinina, profesoară la o școală din Leningrad, prezintă sub titlul „Ziua de mine a școlii noastre” unele observații și propuneri interesante desprinse din discuțiile avute cu diverse cadre didactice, oameni direct interesați în îmbunătățirea învățământului mediu.

Nimeni nu se îndoiește — spune autoarea articolului — că reorganizarea școlii este necesară, că școala medie trebuie să educe oameni care să cunoască temeinic o anumită specialitate, să aibă o profesie. Unii consideră că pentru aceasta, actuala durată a școlii medii — zece ani — e scurtă și trebuie să fie prelungită la 11 ani. Întrebările esențiale care se pun însă în fața pedagogilor sovietici sînt: în ce fel și cum își vor însuși copiii o specialitate? Cum se poate ajunge ca elevul să-și însușească o profesie corespunzătoare capacității și aptitudinilor sale?

Referindu-se la diferitele păreri ale cadrelor didactice din Leningrad, Dolinina arată că acestea se exprimă în două puncte de vedere. Unii pedagogi propun să se concentreze cunoștințele de cultură generală pe care trebuie să și le însușească elevii în primele 8 clase, iar ultimii trei ani să fie destinați pregătirii profesionale. Alții — și aceștia formează majoritatea — nu sînt de acord cu un astfel de punct de vedere. Pentru a forma oameni cu o pregătire într-adevăr multilaterală — susțin ei — școala trebuie să dea elevilor o cultură generală în toți cei 11 ani, iar specialitatea — să fie însușită paralel în ultimii trei ani.

O importantă problemă pe care o ridică autoarea articolului este aceea dacă toți elevii își vor însuși, după absolvirea a zece clase, o profesie în industrie, agricultură, construcții, sau dacă o parte din ei se vor pregăti numai pentru învățămîntul superior. S-ar putea — după părerea ei — să facă excepție doar elevii ce obțin diplome de merit, adică cei mai talentați, cei mai silitori.

În continuarea articolului, autoarea se referă la felul în care se realizează învățămîntul politehnic în școală.

După părerea profesoarei sovietice trebuie revizuite programele claselor V și VI-a, prevăzîndu-se ca elevele să învețe croitul, cusutul și împletitul, ba chiar și unele îndeletniciri casnice ca

de pildă gătitul — adică tot ceea ce le va fi necesar în viața de toate zilele. Băieții trebuie să învețe încă din școală zugrăvitul, dulgheria și timplăria, să repare obiecte de uz casnic, instalații electrice etc. Din școală elevii trebuie să iasă nu numai cu o specialitate anumită, ci și cu o largă pregătire practică pentru viață.

În analiza și discutarea problemei reorganizării școlii trebuie să se țină seama de indicația dată de N. S. Hrușciiov la Congresul al XIII-lea al Comsomolului de a se avea în vedere interesele și necesitățile fiecărui tînar. Există sute de profesii de care țara sovietică are nevoie. Acestea nu sînt numai specialiști în uzină. La fel de necesari sînt și croitorii, timplarii, cofetarii etc.

Chiar și printre specialitățile de uzină există o mare varietate: unul vrea să lucreze la cuptorul Siemens-Martin, altul visează să fabrice porțelan, altul vrea să muncească într-o fabrică de aparate de telefon sau de confecții. Se înțelege că nu fiecare școală va trebui să satisfacă cerințele atît de variate ale elevilor săi. Autoarea consideră necesar ca școlile să se specializeze, în așa fel încît tinerii, absolvînd 8 clase, să-și aleagă apoi singuri profesia pe care vor să și-o însușească, — sau să se organizeze școli profesionale în care să se predea și obiecte de cultură generală. Se sugerează și ideea de a se organiza instituții de învățămînt pe lângă uzine și fabrici, sovhozuri, în care elevii să-și însușească o anumită profesie, iar cunoștințele de cultură generală să le primească în școlile existente (să învețe, de pildă, trei zile în școala de cultură generală, iar celelalte trei zile din săptămîină să urmeze cursurile de învățămînt profesional.)

O atenție deosebită se cuvine acordată muncii educative în rîndul elevilor din clasele mari pentru a-i apăra împotriva unor tendințe nefaste, cum ar fi de pildă disprețul față de cultura generală. Dacă înainte unii elevi nu doreau pur și simplu să meargă să lucreze în uzină, în prezent numărul acestora a scăzut considerabil. În schimb au apărut alte tendințe dăunătoare: „De vreme ce voi lucra în uzină, la ce-mi mai folosește cultura?” — spun unii.

Școala sovietică — încheie autoarea — trebuie să educe un om nou pe care-l visa încă N. G. Cernișevski — om capabil în egală măsură de muncă fizică și de muncă intelectuală, creatoare, om cu pregătire multilaterală, cu înalte principii morale.

I. Berca

Serik Karaulov (7 ani, Alma-Ata) „Caii mei”

ESENȚA POEZIEI

de Leonid Martinov

Există părerea că poetul, cu sensibilitatea lui, observă lucruri pe care ceilalți oameni nu le sezișează. După mine, această părere nu este exactă. Oamenii nu sînt orbi și nici surzi. Poetul, însă, are darul să intuiască viața, fenomenele ei, cu o deosebită acuitate. Uneori, această acuitate este atît de pătrunzătoare, încît orbește parcă, descurajîndu-i pe cei care nu pot renunța încă la concepțiile lor învechite. În majoritatea lor covîșitoare, însă, oamenii înțeleg intenția poetului. „Da, așa-i lumea, acestea-s greutățile vieții. Și noi am văzut și simțit toate acestea, numai că nu am putut să ni le explicăm pe deplin. Iată că poetul s-a priceput să exprime mai limpede năzuințele, idealurile noastre!”

Privită în felul acesta, problema nu constă nicidecum în folosirea metaforelor sau a hiperbolelor despre care a vorbit aici unul din oratori, ci în însușirea poetului de a sezișea esența prezentului și să privească astfel în viitor.

Aceasta e prima chestiune despre care am vrut să vorbesc. A doua ar fi problema curentelor, problema care de asemenea a mai fost dezbătută la întîlnirea noastră. Vă mărturisesc că atunci cînd e vorba de astfel de lucruri cum sînt curentele, școlile și altele asemenea lor, nu prea mă simt cuprîns de entuziasm. A fost oare Maiakovski un futurist? A fost Esenin un imagist? Mă îndoiesc! Dar sînt convins că au fost ei înșiși, căci numai prin aceasta s-au putut asemăna unul cu altul.

Toți marii mînuitori ai cuvîntului se aseamănă între ei tocmai datorită faptului că nu se

Cuvînt rostit la întîlnirea poeților de la Roma.

aseamănă cu nimeni altcineva decît cu ei înșiși, că fiecare, în felul său, a înlăturat canoanele atunci cînd a creat o operă nouă, care ulterior nu a mai putut fi imitată. Și, dacă e să amintim de curente și orientări atunci eu știu doar un singur lucru cu adevărat important — orientarea înainte.

„Bine, bine! — vor spune adepții diferitelor școli și curente, — mai există și moștenirea literară, tradițiile!” Bineînțeles că există, dar dacă e să vorbim despre tradiții aș adăuga că a continua cu adevărat tradiția maiakovskiană înseamnă a fi inovator și nici decum a-l pașă pe Majakovski.

Desigur, cunoaștem dictonul „Repetiția este mama stadiului” și sîntem de acord cu el. În același timp trebuie însă să arăt că repetiția este dușmanul de moarte al creației, deoarece marile opere nu pot fi repetate, nu pot fi imitate. Scriitorul nu trebuie să imite, ci să continue. În orice literatură viabilă se desfășoară o neîntreruptă luptă între continuatori și imitatori. În această luptă, pînă la urmă înving continuatorii, învinge viața. Dacă e să vorbesc despre literatura noastră, țin să spun că mă simt mîndru de ea, deoarece consider că la noi, cel puțin în ultima vreme, șabloanele nu sînt la loc de cinste.

Prieteni! Omenirea depune mari străduințe în lupta pentru pace, pentru fericire. Arta, adevărata artă trebuie să exprime tocmai aceste năzuințe ale omenirii, căci oamenii se simt atrași de ea nu pentru că vor hiperbole ci adevărul, pentru că așteaptă de la ea sprijin și îndrumare. Iată de ce în discuțiile noastre trebuie să folosim adevărul și numai adevărul, să ne unim în jurul lui mai strîns ca oricînd.

LEONID MARTINOV

In secolul atomic

Din an în an
Parcă mai rea e vremea:
Tîrîndu-se, trec zile-nnegurate,
De veacuri
Bate vîntul.
Rar,
Ca cerul,
Un ceas măcar,
Senin să se arate.

Dar, seara,
E-o mai caldă reuniune:
Se-ncinge vorba,
Masa este plină.
Ghejarul s-a topit,
Privirea-ți spune.
Și gata!
Vremea-i
Pentru-un veac
Senină!

Pe masă
Policandru strălucește
Cu sutele de mii de wați-lumină,
În razele răsfrînte se trezește
Simțirea adormită în surdina.

Mici trosnete-n cămin,
dar nu de lemne.
Electrice-s
Efluviile căldurii.
Trosnesc,
Dezagregîndu-se pesemne,
Înfime
Părțile
Ale naturii.

Iar tu, tu șezi
La vatra încălzită,
Și n-ai sub tălpi o pernă, ci socot
Că-i o străveche mină îmblînzită,
Și cu focosul scos de mult de tot.

în romînește de **Maria Banuș**

Săptămîna

„Să nu uităm!”

Afiș de I. Petrov

Poate fi înlăturat impasul din tratativele est-vest?

La sfîrșitul săptămîinii trecute o rază de speranță și încredere în posibilitatea ieșirii din actualul impas s-a ivit odată cu schimbul de mesaje între N. S. Hrușciov și președintele Eisenhower, anunțînd că U.R.S.S. și S.U.A. au ajuns la un acord asupra abordării unei laturi a problemei încetării exploziilor nucleare. Este vorba de sublinierea identității punctelor de vedere ale celor două guverne cu privire la convocarea la 1 iulie, la Geneva, a unei consfățiri a experților, pentru studierea mijloacelor de înregistrare a acestor explozii. Incontestabil, recunoașterea deocamdată a principiului că exploziile nucleare pot fi înregistrate și că, deci, încălcările unui eventual acord cu privire la încetarea experiențelor cu

bombele A și H pot fi controlate cu precizie, este un succes al forțelor păcii.

Căci pînă nu de mult guvernul S.U.A., influențat direct de cercurile interesate în respingerea oricărei discuții în problema încetării experiențelor nucleare, pretexată că nu se poate ajunge la un acord în această privință deoarece... n-ar exista mijloace de înregistrare a exploziilor.

Dar dacă vestea cu privire la acordul americano-sovietic în această problemă a putut injecta o doză de optimism opiniei publice neliniștite de continuarea febrilă a exploziilor nucleare organizate de S.U.A., ultimele luări de poziție ale guvernelor occidentale în problema-cheie a convocării Conferinței la cel mai înalt nivel

sint de natură să adauge multe rezerve acestui început de optimism.

Făcînd bilanțul a două luni de tratative pe căile diplomatice obișnuite — la care țineau atât de mult guvernele occidentale — N.S. Hrușciov s-a văzut nevoit să constate, în mesajele adresate recent președintelui Eisenhower și premierilor Mac Millan și De Gaulle, că nu s-a înregistrat nici un pas înainte în pregătirea Conferinței. Pe drept cuvînt, relevă N. S. Hrușciov, în această situație mulți se întreabă dacă propunerea puterilor occidentale privitoare la tratative preliminare pe căi diplomatice nu urmărea cumva să creeze numai noi dificultăți în calea convocării conferinței la cel mai înalt nivel.

Convorbirile Eisenhower—Mac Millan și dezbaterile care au avut loc concomitent în Camera Comunelor au dovedit că Washingtonul și Londra sint de acord să tergiverseze la maximum convocarea Conferinței la cel mai înalt nivel. O seamă de comentatori arată chiar că eforturile diplomației americane, secundată de Foreign Office, sint îndreptate spre cîștigarea de timp. Ele tind să înlirze negocierile cu U.R.S.S., cel puțin pînă cînd cercurile militare americano-engleze speră să restabilească „echilibrul” pierdut de S.U.A., cu alte cuvinte, pînă cînd va putea fi pusă la punct racheta balistică și vor fi instalate rampele de lansare a rachetelor în țările N.A.T.O.

O situație nouă s-a ivit și prin schimbarea de guvern din Franța. Washingtonul și Londra ar dori să știe înainte de a aborda orice discuții cu Răsăritul, care este poziția lui De Gaulle în privința fabricării unei bombe atomice franco-germane a cărei experimentare fusese hotărîtă prin acordul Chaban Delmas—Straus.

Acestea sint doar citeva din preocupările imediate ale cancelarilor occidentale. După cum se vede ele nu corespund în nici un fel obiectivelor pe care le-ar avea de urmărit o Conferință la nivel înalt, menită să pună capăt cursei înarmărilor atomice și războiului rece.

În schimb, U.R.S.S. propune singura cale realistă pentru ieșirea din impasul în care puterile occidentale doresc să mențină această problemă cardinală a actualității. Călea indicată de guvernul sovietic este alegerea și soluționarea cu prioritate a problemelor pentru a căror rezolvare există condiții favorabile. N. S. Hrușciov indică 12 asemenea probleme în noul său mesaj și nici nu cere neapărat abordarea tuturor. Chiar numai aderarea la una singură — prima în ordinea urgenței arătată de premierul sovietic — și anume: încetarea imediată a experiențelor cu arme atomice și cu hidrogen, — cînd există pilda înfăptuirii ei de către U.R.S.S. — ar putea insenina atmosfera internațională. Un astfel de gest așteaptă omenirea din partea guvernelor occidentale — nu subminarea pregătirii Conferinței așteptate literalmente de întreaga omenire.

V. Dascălu

Istoria adevărată și pseudo-istoricii

Cei treisprezece ani care au trecut de la memorabila zi a Victoriei au fost martorii multor prefaceri și răsturnări, dintre care unele nu puțin surprinzătoare. Puterile occidentale, adversarii de ieri ai militarismului german, sint aliații săi de astăzi, iar foștii criminali de război stigmatizați, se părea definitiv, la Nürenberg, se numără printre consilierii cei mai prețuiți ai statului major N.A.T.O., din care face parte și Germania occidentală.

Dar ceea ce uimește peste măsură este mai ales îndrăzneala, împinsă pînă la cinism, cu care unii istorici vest-germani încearcă să facă *tabula rasa* din toate documentele autentice ale istoriei celui de al doilea război mondial pentru a pune în circulație versiuni false și interpretări noi ale unor evenimente cunoscute, în scopul reabilitării clicii militariste grav compromise prin înfrîngerea din 1945. Trebuie să subliniem că rolul de istoriografi ai acestor evenimente și la u asumat în primul rînd nu istorici de profesie, ci generali ai fostului Wehrmacht, printre care cunoscuții șefi de stat major al lui Hitler, Frantz Halder și Heinz Guderian. Ambii au făcut parte din acel faimos „Comitet pentru studierea istoriei războiului”, înființat la scurt interval după capitularea Germaniei, sub egida autorităților de ocupație anglo-americane, nu fără intenția de a permite ca sub acest camuflaj „istoriografic” resturile statului major hitlerist să-și poată relua activitatea.

Astfel, istoriografia celui de al doilea război mondial a înregistrat mai întii apariția primelor lucrări personale scrise de acești „specialiști”. În 1949 numele lui Frantz Halder apare ca autor pe coperta volumului intitulat „Hitler als Feldherr” (Hitler ca comandant de oști). La distanță de un an, colegul său Guderian își publică volumul de memorii intitulat „Amintirile unui soldat”.

Reeditînd mitul lui Luden-

dorf despre „lovitura de pumnal pe la spate” (formula prin care clică militaristă prusacă încerca să explice înfrîngerea Germaniei în primul război mondial, atribuind-o exclusiv politicienilor și nu militarilor), discipolii celebrului doctrinar al „războiului fulger” au încercat să acrediteze aceeași legendă și despre cauzele celei de a doua înfrîngeri răsunătoare a ei.

Aceasta este și teza primilor „istoriografi” Halder și Guderian, care se lamentează că „minuții generali ai armatei germane n-au putut-o duce la victorie din pricină că erau legați de mîini și de picioare de către politicienii nepricepuți și în primul rînd de către „geniul rău al Germaniei — Hitler”. Halder reduce toate cauzele obiective ale doborîrii fascismului german la refuzul lui Hitler de a asculta sfaturile generalilor care cereau concentrarea tuturor forțelor pentru cucerirea Moscovei, în timp ce dictatorul fascist — pretinde autorul — în „momentul hotărîtor” a dat preferință direcției sudice, ordonînd operațiunile împotriva Kievului. Iar Guderian atribuie înfrîngerea... cliimei rusești. Cu alte cuvinte, acești „istorici” improvizati socotesc că ar mai putea mistifica adevăruri arhicunoscute, încercînd să înlocuiască factori obiectivi cum sint: superioritatea orînduirii sociale și de stat sovietice, arta militară și politica externă a U.R.S.S., cu... greselile fîhrerului fascist sau cu capriciile cliimei. Cu astfel de argumente este însă cam greu să reabilitezi statul major german.

Dar și alte două figuri cunoscute ale statului major hitlerist, generalul Heusinger și Speidel se disting prin lucrări de istorie scrise *pro domo*. Ambii autori se sîlesc să demonstreze că înfrîngerea fascismului german și a aliaților săi în ultimul război se datorește lipsei de unitate între „adversarii bolșevismului” din Germania și cei din țările apusene... Heusinger își exprimă chiar regretul că s-a putut ajunge la

război între Germania și Anglia. Deși îl învinovățește pe Hitler că n-a știut să-și înfrîngă la timp pretențiile teritoriale care au supărat guvernul britanic, el nu scutește de reproșuri anumite cercuri conducătoare din Anglia, pentru că n-au dat atenție și au tratat fără înțelegere... simpatie pro-engleze ale fîhrerului și ale principalilor săi generali.

Generalul Speidel subliniază și mai categoric în cartea sa „Invazia, 1941”, existența curentului în favoarea alianței forțelor militariste germane cu puterile occidentale în vederea luptei comune împotriva comunismului. El relatează cu lux de amănunte cum s-au străduit comandanții frontului de vest și în special Rommel și von Stülpnagel să înceapă în 1944 tratative cu puterile occidentale pentru a lăsa drum deschis armatelor anglo-americane pe acest front, a încheia o pace separată cu Anglia și S.U.A. și a întoarce armatele hitleriste din vest spre est.

Mai recent, tezele generalilor Heusinger și Speidel și-au găsit un susținător și mai competent în persoana unuia dintre cei mai cunoscuți istorici vest-germani, Walter Gôrllitz.

Zelos propovăduitor al alianței reacțiunii vest-germane cu imperialismul anglo-american în lupta împotriva socialismului, Gôrllitz reproșează și el celor două puteri occidentale faptul de a nu fi încheiat o pace separată cu Germania și aminteste despre stăruințele — în acest sens — ale unor generali germani, printre care și Heusinger, de a încheia o pace în vest în octombrie 1941 cînd se văzuse că războiul fulger pe frontul sovieto-german se soldase cu un crăh evident.

Conceptiile lui Gôrllitz despre misiunea „europeană” și „anti-bolșevică” a fascismului german se oglîndesc de asemenea și într-o serie de alte lucrări ale istoricilor vest-germani, printre care, cel mai cunoscut este Kurt von Tippelskirch, autorul unei cronici a celui de al II-lea război mondial.

Extrem de semnificative sint concluziile cuprinse într-o lucrare colectivă intitulată „Bilanțul celui de al doilea război mondial. Concluzii și sarcini de viitor”. La această „operă” și-au dat concursul figuri din cele mai cunoscute ale fostului comandament suprem al fîhrerului, ca feldmaresalul Kesselring, generalul von Manteuffel, generalul Rendulic, vice-amiralul Assman și alții. Toți acești foști scutieri ai lui Hitler pledează pentru organizarea alianței agresive occidentale împotriva răsăritului socialist, pretinzînd că acesta este unul din „învățăminte” celui de al doilea război mondial. Von Manteuffel pretinde chiar că trăgîndu-se astfel de concluzii din desfășurarea celui de al doilea război mondial, el nu va fi fost o pierdere, ci un cîștig, „o nouă treaptă în dezvoltarea omenirii”.

Iată-i dar pe vajnicii teoreticieni-istorici, unii încă în uniforma fostului Wehrmacht sau a actualului Bundeswehr, alții în redingote sobre, potrivite cu atmosfera de catedră, încheind în mod logic ciclul demonstrațiilor la care au pornit, încă din momentul în care nu se uscase bine semnătura pe actul capitulării, pentru a arăta că militarismul nu numai că nu a nîc o vină în dezlănțuirea măcelului, dar mai păstrează încă destule aptitudini de care s-ar putea face uz la organizarea unui nou carnațiu.

Din păcate, acest gen de literatură istoriografică este destul de răspîndit în Germania occidentală, deoarece inspirații ei au tot interesul să încerce acreditarea falselor lor versiuni despre cauzele și concluziile înfrîngerii Germaniei fasciste în ultimul război mondial. Este însă greu de crezut că ele mai pot induce în eroare. Masca a fost de mult smulsă, lăsînd să se vadă un unic chip hidos: militarismul fascist, urit și blestemat de întreaga omenire.

M. Mihail

veac nou pag. 5

Partizani români în Ucraina

1941-1944

Informațiile în legătură cu românii care au făcut parte din rindurile partizanilor sovietici și au luptat eroic împotriva fascismului au fost culese din amintirile participanților la lupta de partizani și parțial din documente de arhivă. Chiar și aceste informații disparate dovedesc că nu este vorba de persoane izolate, ci despre zeci și zeci de români care au pășit conștienți pe calea luptei active de partizani. Alături de poporul rus, ucrainean și de alte popoare sovietice, ei au luptat împotriva dușmanului comun.

Toată lumea știe că, împreună cu toate popoarele Uniunii Sovietice, poporul ucrainean, sub conducerea partidului comunist, s-a ridicat din primele zile ale Marelui Război pentru Apărarea Patriei la luptă eroică împotriva coteropitorilor fasciști. În această luptă eroică a poporului ucrainean, partizanii au înscris o pagină glorioasă. Acțiunile lor sînt cunoscute de parte de hotarele țării noastre. Din detașamentele și unitățile de partizani din Ucraina au făcut parte reprezentanți a 60 de naționalități.

Antifasciștii români au intrat în rindurile partizanilor sovietici în mai multe regiuni din Ucraina, în perioade diferite ale războiului și în împrejurări foarte complicate.

În cursul războiului, soldații români au început să-și dea seama că poporul sovietic nu este dușmanul lor, că românii participă împotriva voinței lor la un război nedrept. Cu toate împrejurările complexe, cu toată propaganda fascistă calomnioasă și josnică, soldații se convinseseră tot mai mult că singura lor salvare este trecerea de partea Armatei Sovietice.

Cînd analizăm această problemă, trebuie să ținem seama de un fapt. Frontul și teritoriul ocupat de trupele române se aflau, mai ales, în regiunile sudice, de stepă ale Ucrainei. Din cauza condițiilor concrete, în această regiune mișcarea de partizani avea forme specifice. Pînă la sfîrșitul anului 1943, în sudul Ucrainei au acționat, mai ales, nenumărate grupe mici ilegale de diversiune. La Odesa, partizanii au desfășurat o formă foarte specifică de luptă, folosind cunoscutele catacombe. Împotriva acestor grupe ilegale de diversiune nu acționau unități militare, ci, în majoritatea cazurilor, subunități speciale de poliție și jandarmerie. În asemenea condiții, soldații români puteau cu foarte mare greutate să stabilească un contact direct cu partizanii sau să treacă de partea lor.

Totuși, soldații români aflau adevărul datorită activității ilegale a partidului și partizanilor sovietici. Grupele ilegale editau manifeste speciale în care adresau apeluri soldaților și ofițerilor români. Așa, de pildă, în noiembrie 1943, detașamentul de partizani „I. Stalin” din Odesa a editat un manifest în care îi chema pe soldații români să treacă de partea Armatei Roșii, să întoarcă armele împotriva Germaniei hitleriste. Manifestul începea cu cuvintele: „Soldați și ofițeri români! Pentru ce luptați voi? De ce voi, care sînteți un popor atît de harnic și de iubitor de pace, ați ridicat sabia războiului pentru interese ce vă sînt străine?”

Manifeste cu chemări adresate românilor au fost editate și de detașamentul de partizani „Burevestnik” („Pescărușul”) din regiunea Odesa, precum și de Comitetul regional ilegal de Comsomol din Harkov.

În regiunile din Ucraina și Crimeea, însă unde mișcarea de partizani a luat alte forme, a-

colo unde acționau mari detașamente și unități de partizani, ocupanții nu se mai puteau limita la forțele polițienești și au trebuit să arunce împotriva partizanilor unități regulate. Aici, soldații români aveau posibilități mult mai mari de a trece de partea partizanilor sovietici.

Se știe apoi că români au fost nu numai în armata ro-

partizanii împotriva dușmanului comun, coteropitorii germani — cum se spunea în ordinul comandantului unității de partizani. În aceeași zi au fost înregistrați în detașamente și trimiși ca luptători, în companii.

În luptele permanente și grele împotriva inamicului, unitatea de partizani a suferit pierderi mari. Din cei 25 de oameni

au fost absorbite de unitățile de partizani trimise în regiunile de sud-vest ale Ucrainei. În aceste grupe intrau și unguri și români născuți în Transilvania. Una din aceste grupe a făcut parte din unitatea pe care o comanda generalul-maior A. Fedorov, de două ori Erou al Uniunii Sovietice. Un alt grup a făcut parte din unitatea de sub comanda generalului-maior M.

desene de N. N. Jukov,

mină din sudul Ucrainei. În unele unități maghiare exista un procent important de români, de ucraineni din Ucraina subcarpatică, de sîrbi și de croați.

La 1 mai 1942, comandantul unui batalion din regimentul 47 a dat un ordin în care spunea că „Comandamentul german relevă că soldații maghiari se tem, nu vor să lupte împotriva partizanilor, poartă discuții despre forța și dreptatea partizanilor”. Se ordona împușcarea celor care poartă asemenea discuții, care dau înapoi și a dezertorilor. După acest ordin, batalionul a fost aruncat împotriva partizanilor. La 28 iulie, în satul Staraia Guta, batalionul a fost în întregime nimic de unitatea de partizani a lui S. Kovpak. În luptă au căzut 211 soldați și ofițeri ai inamicului, 25 soldați s-au predat prizonieri, au fost capturate mari trofee și documente de stat major.

Din documentele unității de partizani reieșea că din cei 25 de oameni care s-au predat, făceau parte ucraineni din Ucraina subcarpatică, unguri și români din Transilvania. Toți au trecut de partea partizanilor de bunăvoie și „și-au exprimat dorința de a lupta împreună cu

care au trecut în vara anului 1942 de partea partizanilor, au ajuns pînă la Carpați numai 2 oameni, iar printre ei, după cum reieșea din ordin, era și „Meriman Tomas, 1907, român”. Despre el nu mai existau alte informații. Dar, în ordinul special din 24 iulie 1943, dat în Carpați și semnat de comandantul S. Kovpak, Erou al Uniunii Sovietice și de șeful de stat major B. Bazima, s-a dat o înaltă prețuire acestui grup de partizani.

Partizanii nu erau observatori indiferenți ale celor ce se petreceau în unitățile armatei maghiare. Ei căutau prin toate mijloacele să-i lămurească pe soldați, să le arate adevărul. În detașamentele de partizani se tipăreau manifeste speciale în diferite limbi spre a fi răspindite printre soldații armatei de ocupație.

În urma acestei activități trecerea soldaților din armata maghiară de partea partizanilor s-a intensificat. Aceasta a dat posibilitatea ca din rîndurile partizanilor, foști soldați și ofițeri ai armatei maghiare, care trecuseră în diferite perioade de partea partizanilor ucraineni, să se formeze în ianuarie 1944 grupe speciale. Ele

Naumov, Erou al Uniunii Sovietice, fiind inclus în detașamentul de partizani „Cervennii” („Roșii”).

Românii au luptat și în unitatea de partizani din regiunea Kameneț-Podoisk, în detașamentul de partizani „N. S. Hrușciov”, care acționa în regiunea Kiev, în unitatea „I. Stalin” din regiunea Vinnița, în unitatea „Pentru patrie” din regiunea Cernigov și în alte detașamente. Cercetînd listele unor detașamente de partizani, care și-au desfășurat acțiunile în 1943 în partea de nord și de vest a Ucrainei, am descoperit 23 de partizani de naționalitate română. Dar numărul este departe de a fi complet. Au fost români nu numai partizani de rînd, ci și comandanți. De pildă, în detașamentul de partizani „Pentru patrie” un comandant de secție era român — un anume Verhalamei Afanasii (Bartolomeu Atanase) din împrejurimile Tulcei.

Există o serie de informații și despre participarea românilor la mișcarea de partizani care și-a desfășurat operațiile pe teritoriul Crimeii.

Partizanii din Crimeea au înscris o pagină glorioasă în istoria luptei împotriva coterop-

lorilor fasciști. Ei au trebuit să acționeze în condiții foarte grele. Inamicul căuta să-i împingă în munți, să le taie legătura cu centrele populate și prin aceasta să împiedice detașamentele să se completeze și să-și procure alimente, pentru ca apoi să le distrugă prin dese expediții militare. Deosebit de grele au fost pentru partizani primăvara și începutul verii anului 1942. Aceasta a fost o perioadă în care inamicul a aruncat forțe uriașe lingă Sevastopol și, în același timp, împotriva partizanilor. Trebuie să menționăm că chiar și în această epocă, partizanii au constituit o forță de atracție pentru antifasciștii din rîndurile armatei române. Acest lucru este dovedit de fapte.

Unul din conducătorii mișcării de partizani din Crimeea, Ilia Vergasov, a citat în amintirile sale date interesante despre trecerea soldaților români de partea partizanilor, despre participarea lor la operațiile de luptă.

La începutul lunii aprilie 1944, partizanii cercetași din detașamentul Bahcisaral, care aveau în frunte pe Mihail Makedonski, un comandant viteaz și cu experiență, a observat pe o cărare de munte 5 soldați români neînarmați. Partizanii le-au ieșit pe neașteptate în față și le-au ordonat să se oprească și să ridice mîinile în sus. „Români au ridicat imediat mîinile — scrie I. Vergasov. — Cel mai mic dintre ei, cu ochii albaștri, a spus, ținînd mîinile ridicate: „Noi, partizani... noi partizani...” — Lăsînd apoi mîinile în jos și întorcîndu-se către ai săi, l-a arătat pe fiecare român în parte, spunînd:

— Partizan... partizan... partizan...

— Ehe, băieți, aici e un întreg detașament. Hai cu noi” — au spus partizanii.

În timpul interogatoriului a reieșit că un grup de soldați români, în număr de 12, au dezerat din divizia a 2-a de vînători de munte, care fusese trimisă la Sevastopol. La început, ei au mers organizat ca să pară o subunitate regulată. Cîrînd, însă, au început să fie urmăriți ca dezertori. Trei din ei au fost uciși în timpul acestei urmăriri, patru au reușit să fugă iar restul de 5 au scăpat de urmărire în munți. Mai mare peste ei era considerat soldatul amintit, cu ochi albaștri, pe care partizanii l-au poreclit „Jora”. El insistase ca grupul să ajungă la partizani. Pentru a nu trezi partizanilor nici o bănuială, ei au aruncat armele și au hotărît să umble pe cărările munților pînă cînd vor întîlni partizani. Toți au fost trecuți în detașamentul de partizani și peste cîteva zile au luat chiar parte la o operație de luptă.

În această perioadă, partizanii duceau o lipsă acută de alimente. Comandantul detașamentului a hotărît să ocupe o moară, unde existau mari rezerve de făină și care era apărută de soldați români. Pentru a pune mîna pe această moară nu era nevoie numai de vitejie, ci și de viclesug. Forța de șoc în operația planificată a fost un grup de partizani îmbrăcați în uniforme românești. În acest grup au fost incluși și cei 5 partizani români, despre care am vorbit.

Pe seară, „unitatea românească” formată din 40 de oameni, în fruntea căreia mergea „Jora” cu tovarășii săi, s-a îndreptat spre moară. În drumul său, detașamentul a întîlnit mașini militare cu ofițeri și

(continuare în pag. 7-a)

(urmăre din pag. 6-a)

soldați, „Jora“ a intrat în discuție cu ei, le-a dat explicații încotro se îndreaptă această „unitate românească“ și, în acest fel, au reușit să se apropie de moară. Sentinelele de la moară și-au dat seama că au de-a face cu partizani, dar, în momentul acela, „Jora“ a strigat partizanilor „Li!“ (adică „dă-i“) și partizanii au reușit să pună mâna pe moară. Intre timp s-a apropiat de moară întregul detașament de partizani care pînă atunci stătuse în apropiere. Partizanii au capturat 100 de saci de făină și s-au retras în munți. Dimineața, nemții au organizat urmărirea, dar era prea târziu. „Făina capturată ca trofeu a fost împărțită tuturor detașamentelor de partizani, care au prins putere pentru o nouă luptă. Multă vreme s-a vorbit în pădure despre „chestiunea făinei“ — scrie în cartea sa I. Vergasov.

S-au mai păstrat informații despre un episod care a avut

nieri era rănit la picior și rana i-a fost pansată de medicul partizan. Din interogatoriul prizonierilor a reieșit că toți erau țărani. Ei îl injurau pe Hitler și pe Antonescu, povestind amănunțit despre unitatea lor, despre rindurile din armată.

Cițiva partizani au început să-i lămurească pe prizonieri. Li s-au comunicat ultimele știri, li s-a arătat pe hartă situația de pe fronturi, li s-a vorbit despre ofensiva Armatei Sovietice. După interogatoriu, comandantul a hotărât să dea drumul prizonierilor. „Poate — a declarat el, din înțînirea cu noi, au înțeles cite ceva și vor povesti la ai lor“. Prizonierii au fost invitați la masa partizanilor. Cu această ocazie li s-a oferit alcool; dar ei au băut numai după ce s-au convins că nimeni nu vrea să-i otrăvească. Un soldat care a refuzat să bea alcool a fost tratat cu vin. După aceea, li s-a oferit tot ce puteau avea pe acea vreme partizanii.

Atitudinea prietenoasă a par-

că de pe front se scot unități în vederea luptei împotriva partizanilor. El a comunicat că se pregătește o mare ofensivă împotriva partizanilor și a rugat ca ei să fie preveniți. Ca un fel de parolă și ca o dovadă a simpatiei pe care o nutrea față de partizani, soldatul a făcut cu acest prilej feroviarului mărturisirea că a fost prizonier al partizanilor care, după ce l-au tratat cu vin, i-au dat drumul.

Primind aceste informații și altele asemănătoare, grupul ilegal din Simferopol a vestit imediat detașamentele de partizani despre ofensiva care se pregătea. Partizanii au început să se pregătească spre a fi gata să opună rezistență inamicului. Așadar, semnalul dat de soldatul român al cărui nume este, din păcate, necunoscut, a avut un rol destul de important.

În aprilie 1944, în timpul izgonirii dușmanului din Crimeea, partizanii și-au intensificat acțiunile. În acest timp, a crescut numărul de soldați români

Eroul Uniunii Sovietice Vladimir Nikolaevici Drujinin, comisar al unei unități de partizani.

...o pagină inedită de istorie

loc în vara anului 1942, și la care au participat partizani români din detașamentul lui M. Makedonski. După ce Sevastopolul a fost ocupat de inamic, comandamentul fascist a hotărât să-i distrugă definitiv pe partizani. Inamicul a întocmit un plan bine chibzuit; împotriva partizanilor au fost aruncate artilerie, tancuri, mari subunități de infanterie. Dușmanul depășea de câteva ori ca număr și ca armament pe partizani. Partizanii au dat lupte îndirjite care au durat multe zile. La această campanie de pedepsire împotriva partizanilor au participat și unități regulate românești. În timpul luptelor, detașamentul lui Makedonski a întâlnit un mare grup de români. Prin intermediul mai sus-numitului „Jora“, comandantul detașamentului de partizani a transmis următoarele: „Partizanii sint gata să-i lase să treacă pe români fără luptă. Cer consimțământul vostru“. După o oarecare ezitare, din rîndul soldaților români a ieșit unul și a spus următoarele cuvinte traduse de „Jora“ în limba rusă: „Românii nu doresc să-și verse singele și consimt să se împraștie“. După aceasta, detașamentul de partizani și subunitatea de români s-au împraștiat fiecare în altă parte. Soldații se făceau că-i caută pe partizani și „piaptănă pădurea“, iar partizanii au plecat la baza lor.

În anul 1943, cazurile de trecere a românilor de partea partizanilor erau destul de frecvente. Acest lucru se datorește într-o oarecare măsură și atitudinii partizanilor față de soldații prizonieri.

Cunoscutul militant al ilegalității comuniste din Crimeea, Ivan Andreievici Kozlov, citează în amintirile sale o serie de date care arată atitudinea partizanilor față de soldații români. În vara anului 1943, I. Kozlov a sosit la baza detașamentului de partizani comandat de N. Lugovoi. Aici a fost martor al felului cum erau primiți de partizani soldații români luați prizonieri.

În cursul unei lupte, partizanii au distrus un mic detașament de pedepsire; cinci soldați români s-au predat și au fost duși la statul major al detașamentului. Unul din prizo-

tizanilor a produs o impresie puternică asupra prizonierilor, care rideau și plîngeau de bucurie. Ei au declarat cu acest prilej: „Vom spune ce fel de oameni sint partizanii“.

Acest caz este povestit și în amintirile redactorului gazetei de partizani, E. Stepanov. El adaugă că, după aceea, o mulțime de români cădeau prizonieri și erau eliberați cu mînjeste, că aceștia îi urau pe hitleriști și căutau pe cît puteau să-i ajute pe partizani. Uneori, prizonierii rămîneau în detașamente și deveneau partizani activi.

Chiar a doua zi după întoarcerea lor, toate unitățile au știut că partizanii i-au tratat cu bunătate pe prizonieri. Când Gestapo-ul a aflat toate acestea i-a arestat pe românii veniți de la partizani, dar discuțiile despre partizani n-au conținut.

O anumită influență asupra stării de spirit a soldaților români a avut-o și răspîndirea de către ilegaliști a unor manifeste și ziare în limba germană și română.

Există destul de multe informații despre trecerea în toamna anului 1943 a unor grupe întregi de soldați români și a unor soldați izolați de partea partizanilor. Astfel, la 9 noiembrie, în raionul Zui, la 22 de km. est de Simferopol, au fost luați prizonieri 10 soldați români și un ofițer. Partizanii au dat de mîncare soldaților prizonieri, i-au scos pe șosea și le-au dat drumul. Dar toți prizonierii și-au exprimat dorința de a rămîne în detașamentul de partizani. La 14 noiembrie, în cel de-al 5-lea detașament al brigăzii de partizani nr. 4 erau doi români și au fost înregistrați în detașament. La 21 noiembrie, în detașamentul al 8-lea din a treia brigadă de partizani, în timpul efectuării unei operații i s-a alăturat un soldat român. La începutul lunii ianuarie 1944, un șofer militar român a adus la brigada a 4-a de partizani un camion încărcat.

La sfîrșitul lunii decembrie 1943, ocupanții au început să arunce mari unități militare și mijloace tehnice împotriva partizanilor. Cînd a sosit la Simferopol un eșalon obișnuit de trupe, un soldat român a spus, la coborîre, unui feroviar rus

care s-au predat prizonieri și care au acționat împreună cu partizanii împotriva trupelor fasciste. Acum s-au predat prizonieri și au trecut la partizani nu numai soldați izolați și grupe, ci subunități întregi.

Detașamentul de partizani de sub comanda lui Soroka, care acționa pe șoseaua Feodosievskaja, a întâlnit la 13 aprilie o mare coloană inamică. Erau români care arătară că vor să se predea. Curînd au sosit parlamentarii și prin ei s-a cerut soldaților să depună armele, ceea ce aceștia au făcut cu plăcere, și apoi să se predea prizonieri, fapt care, de asemenea, nu a provocat nici o obiecție din partea soldaților. După aceasta, mulți români au fost primiți în detașament și au pornit alături de partizani să lichideze grupele fasciste răzlețe pentru că astfel, după cum spune în amintirile sale E. Stepanov, „să ajute la terminarea cît mai grabnică a războiului“.

Se știe că la începutul lunii octombrie 1944, întreaga Ucrai-

nă a fost curățită de cotropitori. Aș fi putut să-mi închei aici comunicarea. Dar, după părerea mea, cred că trebuie amintite și alte citeva fapte importante care s-au întîmplat în Ucraina în vara anului 1944 și care au legătură cu lupta antifascistă a poporului român.

Experiența de luptă a întregului popor sovietic și, în special, a celui ucrainean devenea pe diferite căi un bun al luptătorilor împotriva fascismului și în alte țări. Un rol foarte important în răspîndirea experienței de luptă a poporului sovietic l-a avut faptul că în țările înrobite de fascism, în fruntea mișcării de eliberare a întregului popor au stat partidele comuniste și muncitorești revoluționare.

Transmiterea experienței și unitatea de acțiune a oamenilor muncii și-au găsit o manifestare elocventă în rîndurile partizanilor de pe teritoriul sovietic ocupat. În detașamentele și unitățile de partizani sovietice au luptat cehi, slovaci, polonezi, unguri, români și reprezentanți ai altor popoare ale Europei așuprite de fasciști. În sfîrșit, lupta comună, schimbul de experiență au avut loc și atunci cînd oamenii sovietici au participat la mișcarea de partizani de pe teritoriul altor țări. Se știe că multe detașamente sovietice de partizani și unități au luptat împotriva cotropitorilor fasciști pe teritoriul Poloniei, Cehoslovaciei, Ungariei și au acționat împreună cu partizanii din aceste țări. România nu a constituit nici ea o excepție.

În iunie 1944, partidele comuniste din Cehoslovacia, Ro-

minia și Ungaria au cerut Comitetului Central al Partidului Comunist din Ucraina sprijin pentru organizarea și dezvoltarea mișcării de partizani pe teritoriul țării lor. Era vorba de transmiterea bogatei experiențe a partizanilor sovietici ucraineni. Trebuie să menționăm că în această problemă s-a realizat o deplină înțelegere și legătură reciprocă. C. C. al P.C. din Ucraina și primul său secretar, Nikita Sergheevici Hrușciiov, au acordat o deosebită atenție acestei probleme.

Din însărcinarea C.C. al P.C. din Ucraina, măsurile practice în vederea dezvoltării mișcării de partizani în Cehoslovacia, Ungaria și România, în scopul transmiterii experienței de luptă a partizanilor ucraineni au fost puse în aplicare de statul major ucrainean al mișcării de partizani. La elaborarea acestor măsuri și la înfăptuirea lor au participat nemijlocit reprezentanții partidelor comuniste din Cehoslovacia, Ungaria și România.

În vara anului 1944, în Ucraina, s-a desfășurat o importantă muncă de pregătire a cadrelor naționale care să poată conduce detașamentele de partizani și grupele organizatoare pe teritoriul țării lor. Reprezentanții Partidului Comunist Român au ales în acest scop oameni corespunzători, mai ales din lagărele pentru prizonieri de război și care trecuseră mai înainte prin școli antifasciste speciale. În timpul învățăturii se acorda o mare atenție muncii politico-educative. Toate cursurile politice din grupul românilor și munca educativă erau conduse de reprezentanții C.C. al Partidului Comunist Român.

Din oamenii pregătiți au fost create grupe organizatoare de partizani. Drept comandanți și ofițeri instructori ai acestor grupe, reprezentanții C.C. al Partidului Comunist Român au numit persoane de naționalitate română. În detașamentele și grupele organizatoare create erau incluși cîte 4—5 partizani ucraineni cu experiență ca activiști de stat major, ca instructori, puitori de mine, radiofoniști și medici. Detașamentele formate, înzestrate cu tehnica și armamentul necesar, au primit din partea C.C. al Partidului Comunist Român sarcini concrete și au fost trimise pe teritoriul României. În 1944 au fost trimise în România 10 grupe de acest fel.

Datele și episoadele menționate în această comunicare nu permit încă concluzii și generalizări largi. Dar avem toate motivele să afirmăm că această temă va atrage atenția cercetătorilor și în acest fel va fi dezvoltată încă o pagină interesantă din istoria prieteniei dintre poporul sovietic și cel român.

F. Șevcenko

candidat în științe istorice

HIDROCENTRALA Nr. 1

Tabloul era impresionant. Jos, în vale, la poalele falezii lui Pursei, curgea Angara, întemnițată sub gheața groasă de peste doi metri. La dreapta, o negură deasă plutea deasupra Cheilor Padunului. În acest loc, apele fluviului, care se aruncă cu o larmă cumplită printre enorme blocuri de stîncă, nu pot fi încetușate nici de cel mai strașnic ger siberian.

...Faleza are o înălțime de 100 m. Din vârful ei, se deschide panorama șantierului hidrocentralei de la Bratsk, cea mai mare centrală electrică din lume.

Două diguri enorme, pornind dinspre țărmul drept, se întindesc cu un al treilea, așezat de-a lungul cursului apei. Aceste batardouri au redus cu aproape trei sferturi lărgimea fluviului, înghesuindu-l în malul abrupt din stînga. Greu îți vine să crezi că isprava asta urieșească au făcut-o moșii-dețele acelea mici, pe care abia le zărești din creștetul falezii, alergînd de colo-colo, aidoma unor furnici. Și totuși ei, oamenii aceia, sînt cei care i-au smuls fluviului acest imens terasament de 16 hectare, pe care munca nu încetează nici o clipă.

Acolo unde domnea întinsul nesfîrșit al pădurii

Nu mai departe decît acum patru ani, malurile fluviului erau cu desăvîrșire pustii. Nimic nu tulbura pacea acestor meleaguri sălbatice... Numai fumul celor cîteva căsuțe în care se adăpostiseră prospectorii se ridica lin spre cerul limpede lîngă Cheile Padunului. Singura așezare omenească era străvechiul sat Bratsk, care ființează în această pustietate de vreo 300 de ani. Ca să ajungi de aici la Irkutsk, cel mai apropiat oraș mare, trebuie să mergi cu vaporul pe capricioasa și perfida Angară, cale de 600 km.

Aici, în Siberia orientală, pădurea se întinde cît vezi cu ochii, întreruptă doar din loc în loc de cursuri de apă. Această regiune neospitalieră, cu natura sa aspră, este însă de o bogăție și o frumusețe neobișnuită. Omul găsește aici tot ce-i trebuie. Dar pentru a exploata această avuție, el trebuie să învingă gerul, taiga seculară, aproape inaccesibilă pe mii de kilometri, — să lupte cu vitregiile ținuturilor supuse înghețului veșnic, departe de marile centre populate. Și încă nu acesta este principalul obstacol în calea valorificării Siberiei orientale. Problema principală e mai curînd lipsa de energie, fără de care este de neconceput exploatarea deplină a bogățiilor locului.

Iată rațiunea care a determinat guvernul să întreprindă construirea unui întreg ansamblu de hidrocentrale puternice pe Obi, Enisei și Angara. Unele dintre ele funcționează deja, altele sînt încă în stadiu de proiect sau de șantier, ca cea de la Bratsk. Curînd, aceasta din urmă va aproviziona cu energie foarte ieftină industria și agricultura Siberiei orientale, aflată în plină înflorire.

Vă veți întreba, poate, de ce a fost ales tocmai acest loc pierdut în taiga, aflat la sute de kilometri de orașe și de centre industriale?

În general, o hidrocentrală reprezintă, ca să zic așa, mijlocul de a utiliza la maximum condițiile naturale. Ori, din acest punct de vedere, Angara este aproape fără egal. În întreaga lume, doar pe fluviul Zambezi din Africa mai există un amplasament atît de favorabil. Nu întîmplător Angara a fost supranumită fluviul electricității. Ea își poartă apele extrem de abundente, cu o mare viteză, avînd o puternică declinație naturală: 22,5 cm. la 1 km, sau 370 m la 1.853 km cît este lungimea fluviului. Declinația sa este, deci, de trei ori mai mare decît a Volgăi. Adăugați la aceasta un alt avantaj important: debitul regulat, care condiționează regularitatea funcționării centralei și o producție electrică superioară oricărei hidrocentrale instalate pe alte fluviu sau riuri.

Într-adevăr, debitul extraordinar de constant este un avantaj neprețuit, pe care Angara îl datorește lacului Baikal, din care ia naștere. Să luăm în considerare mai multe fluviu mari, a căror forță este exploatăată, și să comparăm debitul maxim cu cel minim. Vom obține următoarele raporturi: Volga 81, Donul 185, Niprul 224... iar Angara 5,6! Și acea-

stă cifră va fi încă micșorată prin crearea marelui lac artificial de la Bratsk. Acesta se va întinde pe aproape 5.500 km.p. va conține 179 km cubi de apă, și va fi cel mai mare bazin de acumulare artificial. Diferența de nivel creată de baraj — de două ori mai mare decît la Niagara — va produce o presiune enormă. Căzînd de la 100 m. înălțime în cele 18 turbine gigantice, apele fluviului vor ridica puterea hidrocentralei la 3,6 milioane kW. Atunci, recordul mondial de capacitate energetică se va muta de la Kuibîșev la Bratsk.

O luptă îndîrjită

Printr-o linie de înaltă tensiune, hidrocentrala de la Irkutsk aprovizionează cu energie șantierul de la Bratsk. În felul acesta, Angara însăși își imprumută forța oamenilor care luptă să o supună. Dar cîtă trudă și sacrificii i-a costat pe oameni construirea acestei linii electrice, al cărei traseu de 640 km este numai aici-colo accesibil mașinilor. Taiga sălbatică, cu hățșurile ei de nepătruns, nu cedează locul decît unor mlaștini și mai impracticabile.

În nenumărate locuri a fost necesar să fie construite drumuri speciale. Fiecare pilon, în greutate de 2.000 kg. a fost remorcat de trei tractoare. Erau drumuri chinătoare... Și aprovizionarea lucrătorilor în taiga se făcea tot cu tractoarele, ceea ce însemna cam trei sau patru zile pentru fiecare cursă. În cazuri excepționale, coletele cu provizii și materiale erau parașutate din avion.

La fiecare pas, greutăți peste greutăți, încleștări dramatice cu natura potrivnică. Și, la fel, în lupta cu timpul, ca și aici are un preț mai mare ca oriunde aiurea.

Proiectul prevedea ca stăvilirea Angarei să se facă vara. Cum însă lucrările pregătitoare au fost încheiate în iarna lui 1957, un grup de constructori propuse să se înalțe batardoul fără zăbavă, profitînd de gheața care acoperea fluviul și care putea înlocui podul de pontoane. Astfel, s-ar fi cîștigat un an întreg.

Evident, propunerea era foarte ispititoare dar și foarte greu de realizat. Era o problemă foarte complicată, cu mai multe necunoscute. Cum să lași la fund, printre sloiurile care treceau fără încetare, enormele lăzi cu pămînt și bolovanii din care avea să se întrupeze batardoul longitudinal, drept în mijlocul fluviului, acolo unde curentul este mai puternic și crusta de gheață nu se încheagă niciodată? Și cum să mecanizezi decupajul stratului de gheață gros de 2 m. de la mal și să evacuezi 30.000 m.c. de gheață tăiată bucăți? Sau — lăsînd atîtea altele la o parte — cum va reacționa fluviul încărcat cu ghețuri la acest asalt? Trebuie spus că, spre cînstea inginerilor, toate aceste probleme au fost rezolvate.

Asaltul trebuia să fie fulgerător. 200 de autobasculante curgeau literalmente, într-un torent infernal, se aștau pe gheață și își aruncau aproape din mers încărcătura de piatră, beton și pămînt. Batardourile creșteau vîzînd cu ochii, iar Angara spumega neputincioasă. Au fost distruse cîteva mașini, dar oamenii s-au ținut bine. Făceau trei schimburi la rînd, și tot nu vroiau să lase din mînă volanul, în ciuda ordinelor șeyere și a încercărilor făcute de conducătorii lucrărilor de a-i trimite la culcare. „Nu-i acum timp de odihnă! — spuneau — Lasă, altădată...” Ei au aruncat sub gheață 66.500 m.c. de balast, între care bolovanii uriași de aproape doi metri, cîntărînd fiecare cinci sau șase mii de kilograme. Cele trei batardouri au smuls fluviului o porțiune de 16 hectare, din care apa a fost evacuată în cîteva zile... Singur acest episod dovedește înaltul nivel tehnic al șantierului.

Se naște un mare oraș

O zi este mult prea scurtă pentru cel care vrea să facă înconjurul șantierului și să se abată pe la fiecare din grupurile de case în care locuiesc constructorii hidrocentralei. Dar în urmă cu trei ani, „prima tranșă” a noului oraș ce se forma ocupa o suprafață de numai cîteva sute de metri pătrați. Erau doar cîteva șiruri de corturi, care — din pricina culorii pereților de pînă — fuseseră denumite „orașul verde”. Din corturi n-a mai rămas acum nici urmă, locuitorii lor s-au mutat în case confortabile.

Președintele sovietului orașenesc, ing. Anatoli Matiușev, mi-a declarat: „Nu ne putem lăuda că avem tot ce ne trebuie. Ne mai lipsesc vreo 2.000 de locuințe, pentru ca fiecare să fie instalat cum se cuvine. Dar

le vom avea cu siguranță, anul acesta”. Convingerea calmă cu care au fost spuse aceste vorbe, ca și ritmul în care se desfășoară montarea caselor — din blocuri prefabricate mari — nu mai lasă nici o îndoială că așa va fi.

După planul general, orașul constructorilor hidrocentralei de la Bratsk va avea trei raioane: unul pe malul drept, altul pe cel stîng, pe promontoriul Tsursei, și centrul. Pînă în anul 1960, în cele trei raioane vor fi clădite — de fapt, montate! — peste 12.000 de case. Alte două orașe vor fi construite în apropiere, pentru lucrătorii întreprinderilor industriale ce vor fi create pînă în cinci sau zece ani aici, într-o regiune nelocuită, în plină taiga. Și acesta nu va fi decît începutul exploatarei industriale a bogățiilor naturale din ținut.

Dintre toate lucrările necesitate de crearea lacului artificial Bratsk, despădurirea este, cu siguranță, cea mai grandioasă. Opt zecimi din suprafața viitorului fund de lac sînt acoperite de codri seculari. Regiunea Irkutsk ocupă primul loc în U.R.S.S. în ce privește bogățiile forestiere. Copacii care vor fi doborîți pe cele 334.000 de hectare din zona sortită inundării reprezintă 45 de milioane m.c. de lemn, din care peste 35 de milioane m.c. de cherestea de cea mai bună calitate. Importanța acestor lucrări de despădurire apare limpede ținînd seama că ele echivalează 15 procente din totalul tăierilor efectuate în U.R.S.S. în întregul an 1955. Această întreprindere — unică în practica mondială, prin avergură cît și prin termenele planificate — trebuie dusă la bun sfîrșit în nu mai mult de 5-7 ani.

În prima lună a acestui an 25.000 ha erau gata pentru inundare. În zona viitorului lac, lucrează în plin randament 27 de exploatări forestiere. Ele ocupă peste 15.000 de oameni și dispun de un număr formidabil de mașini.

Să revenim însă la principalul obiectiv al constructorilor de la Bratsk și... al reportajului nostru. Cascada de hidrocentrale de pe Angara va transforma fluviul într-un șirag de lacuri artificiale, iar Cheile Padunului și alte repezișuri vor dispărea pentru totdeauna. Irkutskul va fi legat pe apă direct cu Oceanul Înghețat de Nord, prin Angara și Enisei. Cu timpul, această cale fluvială, trecînd și prin Baikal, va fi legată de rețeaua cursurilor de apă din Extremul Orient și, deci, cu Marea Japoniei și Oceanul Pacific.

Peste foarte puțini ani, regiunea Angarei va fi un centru industrial de talie mondială. Aproape că nu-ți vine să crezi ce puțin timp a trecut de cînd pe aceste meleaguri statisticele înregistrau 1 locuitor la 3 kilometri pătrați. Astăzi, de-a lungul Angarei, ca și în întreaga Siberie, răsăr, ca sub bagheta unui magician, zeci de orașe și fabrici. Viața își cucerește drepturile...

V. Parafeev

Pe șantierul hidrocentralei de la Bratsk

„MIRACOLUL DIN ECRANUL CUBIC”

În numărul trecut al revistei noastre am publicat, cu titlul de mai sus, o prelucrare după un reportaj apărut în nr. 4/1958 al revistei sovietice „Znanie sila”.

Desigur, obiectul reportajului amintit ține de domeniul fantasticului științific. Cu toate acestea, el are o anume rezonanță actuală, întrucît arată pînă unde poate să zboare astăzi gîndirea omului.

Lucru adevărat și de mulți cititori ai revistei noastre, care au ținut să-și manifeste interesul telefonîndu-ne sau scriîndu-ne în legătură cu acest reportaj.

Ninel Miškova

Actrița Ninel Miškova este cunoscută publicului nostru mai ales din filmul „Casa în care locuiesc”. În această realizare emoționantă, premiată la recentul Festival internațional al filmului de la Bruxelles, Ninel Miškova interpretează rolul dificil al Lidei, soția geologului Kașirin. Spectatorii noștri au apreciat jocul subtil și nuanțat al actriței.

Inițial, pentru rolul Lidei Kașirina fusese aleasă actrița Elena Dobronravova, cunoscută din filmul „Neamul Jurbînilor”, dar probele ulterioare au dat cîștig de cauză talentatei Ninel Miškova. Artista este angajată acum în noi producții care vor releva alte trăsături ale talentului ei.

Cercul din București la Moscova

În cadrul turneului pe care-l întreprinde în U.R.S.S., Cercul de stat din București dă în prezent spectacole la Moscova, bucurându-se de o bună primire din partea publicului și a presei de specialitate.

Reproducem fragmente din cronică apărută în ziarul „Trud” și semnată de cunoscuta artistă de circ Irina Bugrimova.

Artiștii cercului românesc se află printre noi. Seară de seară spectatorii moscoviți aplaudă cu căldură și entuziasm măiestria colegilor români, care se prezintă pentru înfruntarea dată la noi în formație completă.

Deși se află de puțină vreme la Moscova, artiștii români au reușit să câștige simpatia și aprecierea publicului nostru.

...Iată, de pildă, pe Nușa Pop. Gimnasta suplă deschide cu exercițiile ei complicate programul. La mare înălțime Nușa Pop execută cu îndrăzneală și simplitate figuri acrobatiche spectaculoase și grele.

Apoi, pe arenă își face apariția un tânăr scund, care de la primele gesturi cucerește publicul. S-ar părea că nu face nimic ca să atragă atenția: inconjoară arena, răsucește bastonul de care-i nedespărțit, aruncă priviri în dreapta și în stînga și dispăre. Dar e de ajuns să se ivească pentru ca publicul, cucerit, să-i urmărească fiecare mișcare, să rîdă cu hohote de fiecare glumă. Este Tândărică, eroul popular atât de iubit al teatrului de păpuși românesc, pe care-l intruchipează cu mult talent tânărul artist Alexandru Veterani.

De mult succes se bucură și amblinzitoarea de lei Dina Mihalcea, artistă emerită a R.P.R. După cum bine știu spectatorii români, Dina Mihalcea a fost multă vreme artistă de teatru foarte prețuită. Abia de doi ani pășit în lumea de miraj a ciroului, supunînd voinței ei grupul de trei leoaice și un leu. Dar în această perioadă scurtă a obținut rezultate re-

marcabile. Dina Mihalcea are o manieră originală și interesantă: ea lucrează calm, blajin, elegant. Bogata experiență teatrală a artistei își spune cuvîntul în comportarea ei pe arenă: fiecare mișcare este expresivă, laconică, precisă. O felicit din suflet pe colega mea pentru succesele obținute și-i doresc noi succese.

Pentru fiecare artist român aș avea cuvinte de laudă. Jonglerii Csegedy, acrobații Popescu, dresorul de cai Wili Popa completează programul colectivului cercului românesc cu numere îndrăznețe, foarte bine executate.

Irina Bugrimova
artistă emerită a R.S.F.S.R.

Două amblinzitoare de lei: Irina Bugrimova și Dina Mihalcea.

rampa și scenariul

Elsa Triolet despre filmul „Normandie-Niemen”

Împreună cu Charles Spaak și Konstantin Simonov, cunoscuta scriitoare franceză Elsa Triolet este coautoare a scenariului pentru prima coproducție franco-sovietică, filmul „Normandie-Niemen”.

Recent, aflată într-o vizită în Uniunea Sovietică, în cadrul unui interviu Elsa Triolet a declarat despre acest film:

„Tema principală a filmului este prietenia franco-sovietică. Scenariul a fost terminat nu de mult, chiar în ziua cînd se sărbătorea victoria comună asupra Germaniei hitleriste. Sper că această coincidență va aduce noroc filmului.

„Normandie-Niemen” are menirea să reînvie prietenia și solidaritatea oamenilor în fața primejdiei fascistă. Filmul va sublinia cu vigoare că lupta s-a purtat împotriva principiilor exprimate atunci de naziști, dar care mîine ar fi putut fi exprimate de alții. Amintiți-vă de rasism, de disprețul pentru cultură, care alimentau propaganda nazistă.

Filmul evocă prietenia emoționantă și stima reciprocă dintre ostașii francezi și sovietici. Poate că aceste cuvinte par banale, dar în cazul de față cred că își recapătă întreaga lor forță. Spre a arăta cât de strînse au fost legăturile de prietenie stabilite atunci între piloții francezi și camarazii lor sovietici, aș vrea să citez un episod autentic: un pilot francez de pe un avion lovit a refuzat să se salveze (conform ordinului primit prin radio), pentru că nu era singur. În avion se mai afla un mecanic sovietic și nu aveau decît o singură parașută. Pilotul francez a preferat să moară împreună cu tovarășul său de arme sovietic.

Acest film este prima coproducție franco-sovietică. Sper că colaborarea celor trei autori se va dovedi rodnică. Scenariul va fi publicat, de altfel, în revista „Iskusstvo kino” sub semnătura lui Simonov, Charles Spaak și a mea, și cititorii vor putea să judece singuri.

Optzeci la sută din film va fi turnat în U.R.S.S. S-a con-

venit să se facă apel la actorii francezi și sovietici, de preferință necunoscuți, spre a da cât mai multă autenticitate personajelor.

Am întîlnit aici doi eroi sovietici ai acestei epopei: inginerul Agabelian și generalul Golubev, care comanda atunci regimentul 18 de gardă și a

făcut tot războiul cot la cot cu piloții francezi ai unei escadrile. Escadrila franceză fusese transferată pe lângă regimentul 18, păstrîndu-și comandamentul propriu. Am fost uimită de marea asemănare dintre acești eroi și personajele „noastre”. Păreau de-a dreptul ieșiți din scenariu.

Sper că „Normandie-Niemen”, al cărui subiect este ideal pentru o coproducție, va fi prima rîndunică și va marca începutul unei fructuoase colaborări între cineaștii francezi și sovietici.”

HAMLET LA 23 DE ANI

Un critic teatral sovietic scria undeva cu mult umor că, de obicei, pînă la 30 de ani actorii sînt socotiți debutanți, între 30—45 de ani pot aspira la titlul de „tineri” și la rolurile de june-prim, iar de la 45 în sus poate veni, în sfîrșit, consacrarea.

Dar la începutul stagiunii teatrale care s-a încheiat de curînd, un tânăr artist sovietic a răsturnat această evoluție în etape obligatorii, debutînd, la 23 de ani, în dificilul rol al lui Hamlet.

Actorul se numește Mihail Kazakov.

Încă de pe cînd era elev, Mihail Kazakov s-a angajat în timpul unei vacanțe ca funcționar la un teatru. Dar chiar în primul spectacol, „Steagul amiralului”, i s-au încredințat șapte roluri. Sarcina era, după cum se vede, complicată, iar rolurile foarte variate: un conte austriac, un marinar grec, un cazac, un marinar rus, un englez flegmatic etc.

Obligația principală a lui Kazakov era să nu încurce constumele, să fie gata la timp și să nu întîrzie pe scenă

Această împlinire a notărit soarta elevului.

După terminarea școlii, Kazakov s-a înscris la studiul M.H.A.T.-ului. Curînd, în filmul „Asasinatul de pe strada Dante” i s-a încredințat rolul tînărului Charles Thibault, iar după ce a terminat cursurile de actorie, a fost angajat la teatrul „Maiakovski” din Moscova.

Aici a debutat în rolul lui Hamlet.

Hamlet la 23 de ani! În istoria teatrului nu se cunosc multe exemple asemănătoare. De altfel, chiar și Shakespeare i-a dat eroului său o vîrstă mai impunătoare: 30 de ani. Căci Hamlet este un tînăr care a încercat multe dezamăgiri, în sufletul cărui s-a adunat multă durere și ură, și care știe să-și ascundă sentimentele.

În interpretarea lui Kazakov, nefericitul prinț al Danemarcei este un tînăr plin de viață și energie, setos de dreptate. Iar durerea pricinuită de trădarea celor dragi, apropiați, care trezește în el neîncredere în oameni, nu anulează totuși la Hamlet — Kazakov — năzuința spre mai bine, îi înăsprește dar nu-i schimbă sufletul nobil.

La teatrul „Maiakovski”, Kazakov îl joacă pe Hamlet împreună cu artistul Evgheni Samoilov, iar partenera lui în rolul Ofeliei, este Tatiana Samoilova al cărei talent neobișnuit i-a cucerit pe spectatorii noștri, în „Zboară cocorii”.

„Moscova — Cosmos“ ...

A doua zi după lansarea celui de-al treilea satelit sovietic, la Telegraful central din Moscova s-a primit o telegramă cifrată cu adresa — Moscova, Cosmos... Mesajul venea din orașul japonez Mihadzaki.

Telegrama a fost transmisă imediat prin fir direct instituționalului „P. K. Sternberg“ de pe lângă Universitatea „Lomonosov“. Aici își are temporar sediul destinatarul cu numele „Cosmos“. Stațiunea de observații japoneză comunica, în limbajul laconic al cifrelor, că a înregistrat semnalele satelitului sovietic.

După câteva ore, aparatul telegrafic transmitea din nou. De astă dată, coloana de cifre așternute pe panglica îngustă venea din Statele Unite ale Americii și era transmisă de stațiunea Saint-Paul, statul Minnesota.

— Primiți comunicări cifrate din China, Statele Unite ale Americii, Japonia, Uniunea Sud-Africană, din Cehoslovacia — a arătat Alla Ghenrihovna Mașevici, vicepreședinta Consiliului astronomic de pe lângă Academia de Științe a U.R.S.S. — O știre interesantă ne-a parvenit de la stația Maui de pe Insulele Hawaii. Acolo satelitul sovietic a fost observat de două ori. O dată a reușit chiar să-l fotografieze cu ajutorul unui telescop de tip „Superschmidt“, special construit pentru asta. Pe teritoriul U.R.S.S., mai

ales în regiunile sudice, zborul satelitului a fost înregistrat de stațiunile din Tașkent, Abastumani, Chișinău, Batumi, Așhabad, Stalinabad, Cernăuți, Samarkand, Ceardjou, Buhara, Vladivostok și din alte orașe. Deocamdată, satelitul artificial trece pe deasupra Uniunii Sovietice la ore puțin favorabile observațiilor.

Am urcat împreună cu Alla Ghenrihovna, la etaj, în încăperea unde se află mașina de calculat. De după o ușă se auzea tăcâmitul ritmic al aparatului telegrafic. Laboranta Valentina Matova deslușea cifrele imprimate pe panglică. La o masă lucra S. G. Makover, doctor în științe fizico-matematice, conducătorul grupului de calculatori. Când ne-am apropiat studia tocmai ultima comunicare primită:

„Pretoria“	211450
64930	21603 3823 x
Moscova	Cosmos
40308	1242 x
	Phnsen“

Iată și textul descifrat al telegramii:

„Pretoria, Uniunea Sud-Africană. 21 mai, ora 14 și 50 de minute. Moscova, Cosmos.

La 21 mai 1958, observatorul nr. 930 din Pretoria a înregistrat, la ora 3 și treizeci și opt de minute, pe sfera cerească zborul rachetei sputnikului sovietic, ca o stea de mărimea a patra. (După care se indicau

coordonatele astronomice ale observatorului)“.

Telegrama era semnată de cunoscutul astronom Phnsen.

Sau o veste din Canton: savantul chinez Ku Hu-an telegrafia că observatorul nr. 271 a observat satelitul artificial la 21 mai, ora 11 și 30 de minute.

Alături de teancul de telegrame se află două registre în care se înscriu toate comunicațiile. În unul din ele se ține evidența satelitului artificial, în celălalt — a rachetei.

— Până acum ne-au sosit mai multe date despre zborul rachetei — ne spune savantul. Explicația este că racheta poate fi mai ușor văzută decât satelitul care e mai puțin strălucitor.

Pe măsură ce sosesec datele se calculează schimbările care survin în unii parametri ai orbitei satelitului. Grupul de specialiști de pe lângă Consiliul astronomic efectuează numai o parte a lucrărilor. Prelucrarea propriuzisă a rezultatelor observațiilor și indicarea traseului viitor al satelitului se face la un centru special de calculat care trimite aceste date stațiunilor de observație.

— Pentru a determina principalii parametri ai orbitei satelitului folosim mașini electronice de calculat — ne spune S. G. Makover. — De aceea, înainte de a fi prelucrate datele obținute se înscriu pe benzi perforate.

...Telegrame, reviste, panglici cu coloane nesfârșite de cifre. Cîndva toate acestea își vor ocupa locul convenit în muzeu. Ele vor vorbi generațiilor viitoare despre primii pași făcuți de oamenii sovietici pe drumul cuceririi cosmosului.

I. Milețki

Radiotelescopul cu antenă de 18 m., cu ajutorul căruia în Crimeea se efectuează observații în cadrul A.G.I.

Vor să corespundeze

Vina Gorskaia studentă, U.R.S.S., Iaroslavl, Institutul pedagogic, — pe diverse teme.

Gh. Latîșev, profesor de limbi străine, Miciurinsk, Kommunističeskaja 30, — despre literatură, limbă, educație și cultură.

Vladimir Beleaev, actor, Grozni, Ul. Polejaeva 3/30, apartamentul 38 — dorește să facă schimb de ziare, fotografii, partituri, cărți de artă și sport.

Maia Iakubovici, studentă, U.R.S.S., Kiev, post restant despre viața studentescă.

Mihail M. Ușakov, Krasnodarski kraj, Poșt. Dahovskoe, raionul Tulski, Lesopunkt 10 — despre horticultură și tehnica forestieră.

E. Klavinș-Aliuksne, Kr. Barona, 11, Latvikaia, S.S.R. despre cultură, filozofie și să facă schimb de cărți poștale, mărci și cărți.

Mati Eisler, U.R.S.S., Estonia, Viijandi, Kaudna S — jsk, — cu tineri și tinere, pe orice temă.

Maia Gerștenfeld, U.R.S.S., Kiev, Spaskaia 31, studentă — despre viața studentescă, activitatea organizațiilor de copii, modă și să facă schimb de vederi, insigne, reviste ilustrate.

Ruth Borovik, Estonia, Tallinn, Latte 3-2, — schimb. de cărți poștale.

Magnus Malk, Tallinn-Nomme Janseni 21-2, ziarist despre literatură, arte frumoase și alte teme, și schimb de tablouri, cărți poștale, mărci, reviste ilustrate etc.

Continentul U.R.S.S.

RITMUL SOVIETIC în construcții face ca în fiecare zi să intre în funcțiune cîte două întreprinderi industriale mari. În fiecare oră sînt date în folosință cîte 200 de locuințe.

BANDURA, instrumentul muzical cu coarde, atît de îndrăgit de ucrainenii, este pominit pentru prima oară în cărți și manuscrise datînd din secolul al XVI-lea. Banduriștii au și astăzi același succes în Ucraina, dar nu mai sînt cerșetori nomazi.

BAIKALUL, perla Siberiei de miazăzi, este cel mai adînc lac de pe Pămînt; sondele au ajuns aici pînă la 1.740 m. Frumusețea de negrăit a peisajului său se datorește și munților împăduși care-l înconjoară din toate părțile. Din pricina lor, calea ferată care dă ocol lacului se strecoară prin văi prăpăstioase și prin aproape 50 de tunele. Lacul are nu mai puțin de 300 de afluenți și o singură cale de scurgere: năvalnicul fluviu Angara.

URSUL ARGINTIU, ridicat în două picioare pe radiatoarele puternicelor autocamioane fabricate la Iaroslavl, este urmașul ursului cu coroană pe oap și secure pe umăr,

care apărea pe vechile embleme ale orașului. În acest loc a existat o așezare omeanească încă din secolul al VIII-lea. În anul 1024 cneazul Iaroslav cel Înțelept a întemeiat cetatea care-l poartă numele. Astăzi Iaroslavl, port la Volga, are 400.000 de locuitori și peste 200 de întreprinderi industriale.

„ORAȘUL DIAMANTE-LOR“, Mirnii, se construiește în tundra iakută, în vecinătatea fabuloaselor zăcăminte de nestemate descoperite recent. Anul trecut, aici s-au înălțat 200 de case, iar anul acesta vor fi clădite de patru ori mai multe. Întreprinderile speciale ale noului oraș vor furniza, începînd din vară, mii de carate de diamante.

VARA ACEASTA, celebra tabără pionierască de la Artek (Crimeea) găzduiește 8.000 de copii, dintre care 300 din 20 de țări diferite: Anglia, Franța, Austria, Italia, Norvegia ș.a. Dimineața, deasupra taberei va fi ridicat pavilionul O.N.U., iar fiecare detașament va arboră drapelul național.

MORTALITATEA MEDIE a populației este mai mică în U.R.S.S., decît în oricare țară occidentală, inclusiv Anglia, Statele Unite sau Franța.

SOCIALISMUL ȘI TEHNICA MODERNĂ

(urmăre din pag. 1-a)

în care s-au cheltuit cu aceste cercetări 200.000 dolari fără să se fi ajuns la vreun rezultat, s-a descoperit că problema fusese rezolvată într-un studiu publicat de o revistă sovietică de specialitate, încă înainte ca cercetările din S.U.A. să fi început... Faptul este semnificativ pentru efectele negative pe care le produce frînarea științelor științifice internaționale, parte integrantă din „războiul rece“, promovat tocmai de Statele Unite ale Americii, dar cu el nu pînăruim de loc la rădăcina problemei care ne preocupă. Același lucru se poate spune și despre numeroasele proiecte care sînt întocmite în țări ca S.U.A. sau Anglia pentru a ajunge din urmă U.R.S.S. în ceea ce privește ritmul de pregătire a cadrelor tehnice și științifice.

Este sigur că unele cercuri științifice și institute de cercetare din Occident vor da dovadă în viitor de mai multă modestie și vor urmări cu mai multă atenție rezultatele muncii științifice din țările socialiste; este sigur că savanții din țările capitaliste vor mai face ei înșiși numeroase descoperiri valoroase și este posibil că în învățămîntul superior din acele țări se vor pregăti mai numeroase cadre de specialiști etc. Toate acestea nu vor putea schimba, însă, soarta întrecerii pe tărîmul științific, deoarece ea este determinată în ultimă instanță de însăși natura socio-economică a orînduirii respective, de capacitatea acesteia de a dezvolta și cercetarea și aplicabilitatea tehnologică a descoperirilor științifice.

Că așa stau lucrurile o dovedește constatarea că superioritatea socialismului se manifestă în tot mai multe sectoare ale tehnicii moderne. Fiecare confruntare aduce argumente noi în această privință. Acum cîteva luni, de pildă, un grup de specialiști americani în domeniul metalurgiei au făcut o vizită în U.R.S.S.; la întoarcere ei și-au exprimat părerile în „Wall-Street Journal“ recunoscînd perspectiva ca S.U.A. să fie obligate să cheltuiască viitorii ani „pentru încercările de a-i ajunge din urmă pe ruși în domeniul tehnicii“ (Dr. John Nielsen, șeful catedrei de metalurgie de la Universitatea din New York). S-au relevat în mod special succesele U.R.S.S., mai mari decît cele ale S.U.A., în folosirea combinațiilor metalo-ceramice care suportă o temperatură de pînă la 2500°, în domeniul metalurgiei pulberilor etc.

Exemple tot atît de concludente se pot da și din alte domenii ale științei și tehnicii contemporane. Cea mai semnificativă ni se pare situația în domeniul automatizării. În timp ce în lumea capitalului se fac tot mai des auzite glasurile ce-

lor care privesc cu scepticism posibilitățile de extindere a automatizării — scepticism care și are izvorul în incapacitatea relațiilor capitaliste de producție de a asigura dezvoltarea unei noi revoluții industriale — consfătuirea organizată nu de mult la Moscova a arătat perspective largi pe care le crează socialismul mecanizării și automatizării complexe a producției. Raportul prezentat la consfătuirea de I. Kuzmin, vicepreședintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., a pus în lumină aspecte deosebit de caracteristice. În U.R.S.S. a fost creat pentru prima dată în lume un sistem de autoreglare pentru comanda automată a proceselor de producție; tot în U.R.S.S. a fost construită prima mașină automată din lume pentru determinarea regimului optim de exploatare a zăcămintelor de țije și gaze. Sfera de aplicare a mijloacelor noi de reglementare automată a producției se extinde permanent datorită nivelului înalt atins de industria sovietică constructoare de mașini și colaborării strînse între știință și practică. Numai în industria de prelucrare a lemnului este proiectată pentru anii 1959—1965 producerea a peste 1400 linii automate. Automatizarea producției se desfășoară cu apreciable avantaje economice: mijloacele cheltuite pentru automatizarea unor centrale electrice s-au dovedit recuperabile în 1,5—3 ani; investițiile pentru automatizarea producției de fibre artificiale sînt amortizabile în 7—8 luni; pentru automatizarea cu mijloacele existente a 12 furnale s-au calculat cheltuieli de 6 milioane ruble, surplusul de producție de fontă fiind apreciat ca echivalent cu darea în exploatare a unui furnal de 100 milioane ruble etc.

Bazîndu-se pe rezultatele și calculele obținute, U.R.S.S. proiectează pentru perioada 1958—1965 o mărire de peste 5 ori a mijloacelor de automatizare, de 15 ori a producției de mașini de calculat, de peste 6 ori a producției de aparate pentru industrie etc.

Măsurile organizatorice luate — între care, crearea unui sector pentru automatizare în cadrul Gosplanului — sînt legate tocmai de frontul larg pe care industria sovietică merge astăzi spre automatizare.

Toate acestea sînt de natură să determine în viitor, așa cum subliniază raportul citat, o creștere a productivității muncii nu cu procente sau zeci de procente, ci de cîteva ori.

Revoluționînd modul de producție, socialismul crează astfel și posibilitățile reale pentru desfășurarea largă a unei revoluții industriale în căutarea capitalismului contemporan stă neputincios. Este un semn în plus al implacabilelor legi ale mișcării sociale.

Incheind la

ADAS

ASIGURĂRI
DE VIATĂ

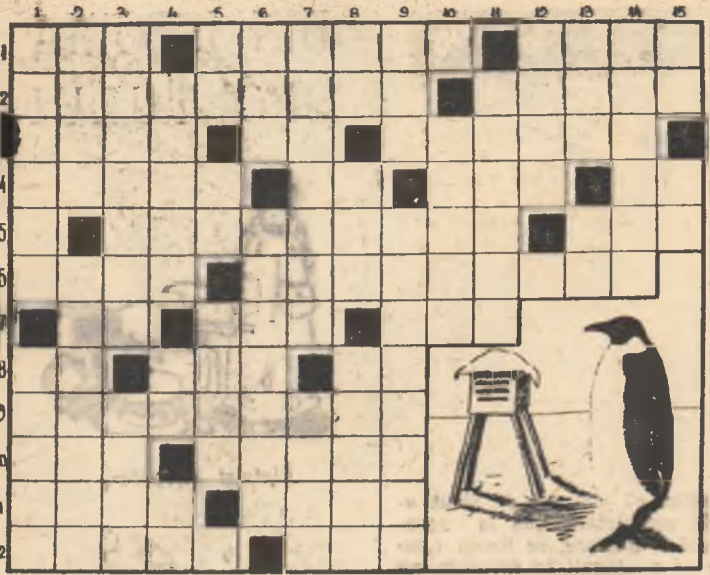
realizate:

- prevedere pentru voi și familiile voastre
- economie
- și
- participați la tragerile lunare de amortizare

LA MARE SAU LA MUNTE

ORIZONTAL: 1) „Pe mișcătoarele cărări / Corăbii negre duce” 4) Idealul alpinistilor 9) E și la munte, dar mult mai multă e la mare 10) O cauți la mare și o găsești la... munte 12) Poeților le par aurii iar medicilor... ultra violete 14) Un teren neîntințit la mare 15) Risipa 17) Când degetul devine ghid 18) Cavalier al mărilor 22) Nume de fată din Mangalia... 24) Mări... neînțelept 25) Oferă protecție 26) „...pe deal buciumul sună cu jale” (Eminescu) 28) Șirag de ani în istorie 29) Când se adună, alarmează pe cei de pe plajă 30) Există 32) E azuriu la mare și plumburiu la munte 34) George Georgescu 35) Îți aparține 37) Urme în nisip 38) Dansul buciurilor 39) La munte e pur și... ozonat 41) Autorul „Pesceșului” 44) Dus de val 46) Câștig exagerează, nu te minte 47) Cabană în Bucegi 49) Port la Marea Neagră (U.R.S.S.) — Lanț de munți în Creta.

VERTICAL: 1) Un colț de mare într-un tablou 2) Apă, apă și iar apă 3) Strat 4) Măicuța de pe litoral 5) Literă cirilică 6) A patra parte a zilei la romani 7) Munți în Cehoslovacia 8) O greșală care se iartă mai ușor 11) De vară 13) Editura de Stat 16) O mare între alte două mări 18) Splendidă plajă pe litoralul Mării Negre 19) Punctul în care soarele se află la cea mai mare depărtare de pământ 20) Nu-l întinții la tot pasul 21) Niște țiri atârnați de coadă și care au nimerit din greșală în careu 23) A plutit 40 de zile pe apă, ca să acosteze pe un... virf de munte 26) În mare sînt în număr de miliarde (sîng.) 27) Profesia lui Orpheu 31) Stațiune la M. Neagră (U.R.S.S.) 33) Romain Rolland 36) Să nu-i atingi virful! 40) Fata din port 42) O velă ruptă la un capăt... 43) Anotimpul vilegiaturistilor 45) Strig de răsună muntele 48) Și acum, rideti că ați terminat jocul!

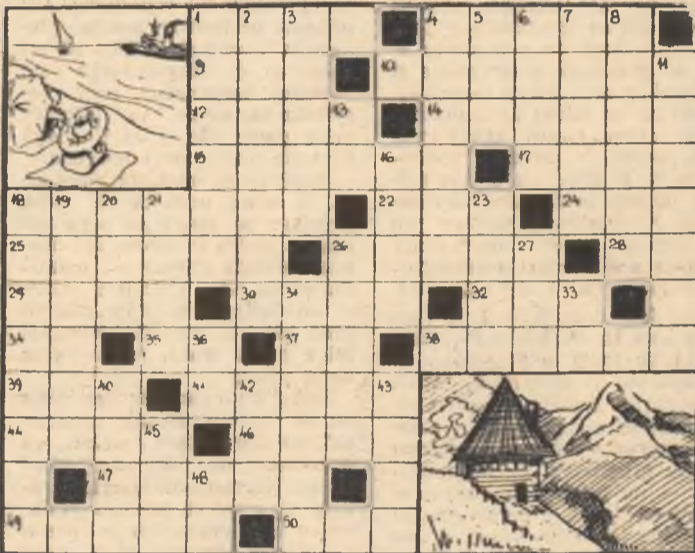
IN ANTARCTIDA

ORIZONTAL: 1) La 30 noiembrie 1955 pe bordul ei a plecat spre misterioasa Antarcidă o expediție științifică sovietică. — Orașelul creat în Antarcida de savanții sovietici. — Tărîm atins în 1820 de primii exploratori ruși 2) Antarcida e al șaselea. — Savanții din această țară au creat mai multe baze științifice în Antarcida 3) Fluviu în Irlanda. — Vas de pământ. — Mișcare științifică (fig.) 4) Iubește nespuns de mult. — Unu și una! — Afluent al Dunării. — Nota bene 5) Schimbările razelor luminoase, cînd trec dintr-un mediu în altul. — Au trecut valurile peste ele 6) Avînt — O ală țară care participă la dezlegarea tainelor celui de-al șaselea continent 7) Cal. — Poeme. — Inșurși 8) Malurile canalului Suez. — Drumuri. — Nouă 9) Domeniul cercetătorului 10) Papagal american. — Șoavă 11) În Antarcida sînt foar-

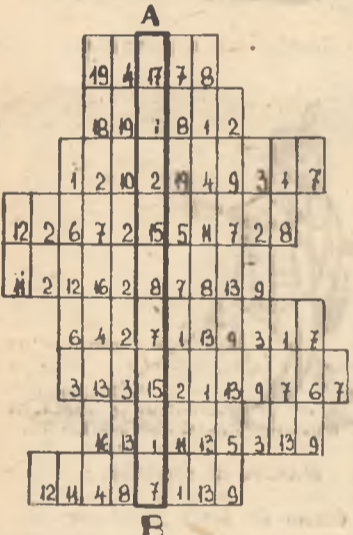
te scurte. — Ca simbul de piersică 12) Mijloc de locomotivă. — Primogenitura cloștii.

VERTICAL: 1) Tărmurile Antarcidei sînt înconjurare de trei la număr — Flotila cu care ține legătura expediția sovietică 2) Puntea vasului. — Împreună cu îndrăznețul explorator F. F. Bellingshausen a descoperit acum 137 ani Antarcida 3) Un cer care prevestește ploaia. — Unități de presiune 4) Pământ. — Început de colaborare... — Pronume întinș în hronice 5) Gamă cu 3 bemoli la cheie. — Africa apare în depărtare... — Întrebare 6) Mică planetă. — E numai căldură... 7) O nouă reprezentare. — Asupra lui se fac observații meteorologice 8) Nene. — Al. C. Georgescu. — Treceau în carnet observațiile efectuate 9) Întreprinderea de Transporturi din Sibiu. — Așa cum sînt exploratorii din Antarcida 10) Prieteni credincioși ai exploratorilor de la Polul Sud 11) Tinere boieroaice (od.) 12) Piață publică în Orient 13) Fluviul felahilor. — Începe numerotarea... 14) Patria lui Rembrandt 15) Literă grecească. — Beriliu.

Cucinte rare: KHAN, XI.

Compozitori

Înlocuind cifrele cu litere, veți găsi pe orizontal numele a 9 compozitori ruși și sovietici, iar pe verticala A-B un cunoscut ansamblu popular sovietic.

ŞAH ŞAH ŞAH ŞAH

Un mare scriitor despre şah

Se știe că marele scriitor rus Lev Tolstoi a fost un pasionat şahist. La lasnaia Poliana, el juca foarte des, aproape în fiecare seară, și între adversarii săi găsim nume cunoscute ca I. Turgheniev, S. Taneev și alții. Dar Tolstoi nu era numai jucător. El se interesa și de viața şahistă (în special de performanțele lui Cigorin, care lupta atunci pentru campionatul mondial) și în general de diferite aspecte ale practicării şahului. În această privință este foarte interesantă părerea marelui scriitor despre influența fumatului asupra jucătorilor de şah, exprimată în-

tr-un articol publicat în 1890. Iată ce spune Tolstoi:

„Partida se desfășoară normal, dar la un moment dat survine clipa decisivă. Jucătorul se gîndește, reflectează și nu se poate decide: în sfîrșit, dacă e fumător, își aprinde o țigară, trage un fum, se ametește și apoi face mutarea. De fapt, fenomenul care se întîmplă este următorul: fiecare jucător, în raport cu capacitatea sa cerebrală și ca urmare a unei practici mai mult sau mai puțin îndelungate, poate calcula o variantă pînă la o anumită limită. Cînd survine o situație dificilă, jucătorul face un efort pentru a calcula dincolo de această limită și, imaginîndu-și confuz ceea ce se întîmplă mai departe, suferă apăsarea

încordării. Pentru a proceda just el ar trebui să facă un efort suplimentar, dar în loc de aceasta, presupunînd că fumatul îi limpezeste mintea, el își aprinde o țigară, se ametește și ne mai puțin vedea posibilitățile viitoare se limitează la variante secundare, și face mutarea”. După cum se vede, lui Lev Nikolavici nu-i prea plăceau fumătorii...

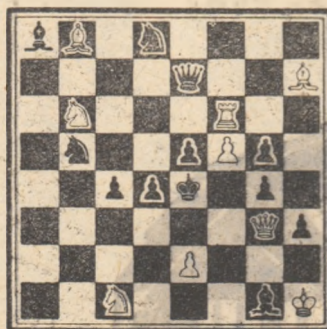
Soluția problemei nr. 9 (V. Isarianov)

Problema aceasta, cu poziția ei simplă (Alb: Re6, Dh4, Te4. Negru: Rh1, Tg2, Cf6. Mat în 3 mutații) pare foarte ușoară la prima vedere. Soluția unică este, însă, destul de ascunsă: 1. Dh4-f4! (Cu amenințarea 2. Te4+Tg1 3. Df3 mat). Dacă acum negrul ia turnul cu calul: 1... C: e4 atunci după 2. D: e4 survine o poziție curioasă: negrul trebuie să mure 2... Rg1, la care urmează 3. Del mat. Alte variante sînt: 1... Tf2 2. D: f2 și 3. Df1 mat; 1... Tg4 2. Df3+Rg1 (Tg2) 3. Te4 mat; 1... Tg3 2. Te1+Rg2 3. Df1 mat.

Problema nr. 11

L. Loșinski (Moscova)

Premiul I la concursul Unional pe 1957.

Mat în 3 mutații

(Alb: Rh1, Dg3, Tf6, Nb8, Nh7, Cb6, Ccl, Pp, e2, f5. Negru: Re4, De7, Na8, Ng1, Ch5, Cd8, Pp, e4, d4, e5, g4, g5, h3).

„COMORI”?

Nu sînt rare cazurile cînd împrejurări banale duc pe neașteptate la descoperirea de „comori” filatelice, prin cite un ungher neumbat, de mult uitat.

Un astfel de caz s-a întîmplat în orașul german Hano-ura. Aci, oficiul poștal central funcționa de multă vreme într-o clădire veche. Hotărîndu-se transferarea oficiului într-o clădire corespunzătoare, a trebuit să înceapă și mutarea operațiunilor care — din încăperile în încăperile — a ajuns în cele din urmă și în podul clădirii. Acesta avea un acoperiș foarte înclinat, iar în ungherele cele mai întunecoase erau înșirate lăzi cu arhivă, acoperite cu vrafuri de hîrtoage vechi, pline de pânjenii.

Într-una dintre aceste lăzi, scuturînd praful de pe dosare, slujbaşii au dat peste un teanc de coli neuzate din mărcile clasice, alite de multă călătoreală, ale fostului regat al Hanovrei. Nici mai mult nici mai puțin decît 690 coli de valori diferite.

Cum era și firesc, vestea a atîrșit o pușerie de speculanți, amatori de cîștig, cu alii mai mult cu cît se aflase că mărcile erau toate într-o stare excepțional de bună, întrucît teancurile de dosare sub care dormiseră atîta amar de vreme le ferisese ră de șoareci sau de umezală.

Nu mai intervenția energetică a clubului filatelic orășenesc a putut salva mărcile de acesți amatori grăbiți. Stocul a fost distribuit în mod egal și în condiții avantajoase, colecționarilor înscrși în cerc.

Celebrul tablou „Lenin la Smolnii”, a fost reprodus, în 1954, pe una dintre cele cinci valori emise de poșta sovietică cu prilejul împlinirii a treizeci de ani de la moartea marelui Lenin.

Anul acesta, această marcă a fost supralipărită cu inscripția în limba rusă „200 ani. Academia de Arte a U.R.S.S. — 1957”. Supralipăritul este de culoare albastră. Marca a fost pusă în circulație în cursul lunii aprilie 1958.

În felul acesta, activitatea rodnică a Academiei de Arte a fost cinstită folosindu-se o marcă poștală al cărei subiect reproduce una dintre compozițiile cele mai sugestive ale artei plastice sovietice.

Cu prilejul preluării funcțiilor prezidențiale de către noul președinte Arturo Fron-

dizi, poșta Republicii Argentina a emis o serie comemorativă compusă din trei valori: 40 cențavos, 1 și 2 pesos. Subiectul unic reprezintă chipul simbolic al republicii, drapelul național și inscripția „Libertate și Democrație”.

Expoziția filatelică „București 1958” este evenimentul cel mai apropiat pentru filateliștii noștri, premergător mării expoziții filatelice internaționale a centenarului mărcilor „Cap de bour” care va avea loc în Palatul Poștelor din București. Importante exponate vor fi prezentate de Conservatorul de mărci al Direcției generale a poștelor. Expoziția va fi inaugurată la 12 iulie 1958. Ea va cuprinde secții speciale pentru prefilatelie și pentru filatelia tematică.

